



## Examination of Bodily Setup Teaching in Written Bağlama Teaching Materials

Erol Atmaca<sup>a</sup>  Sami Emrah Gerekten<sup>b</sup> 

<sup>a</sup> Master Student, Afyon Kocatepe University, Afyon, Türkiye, [atmacaerol0715@gmail.com](mailto:atmacaerol0715@gmail.com)

<sup>b</sup> Asst. Prof. Dr., Afyon Kocatepe University, Afyon, Türkiye, [genc.sami.07@hotmail.com](mailto:genc.sami.07@hotmail.com)

### ABSTRACT

In instrumental teaching, which is a psychomotor skill area, the first and most important stage that the student must master in order to perform with the quality and in the time expected of him/her is the bodily setup stage. In instrumental teaching, the principles of bodily setup vary according to the bodily setup of each instrument. The basic bodily setup principles of the bağlama (Turkic traditional lute) instrument are formed under the headings of sitting, posture, and grip, and teaching and performance are carried out. However, the number of scientific studies on the taxonomy and other principles of posture to be adopted in teaching the instrument is quite insufficient. It is not yet possible to say that there is a common understanding of this. The aim of this study is to reveal the general tendency in accordance with the basic principles adopted in the materials regarding the teaching of body posture by analyzing the teaching content related to body posture in the written teaching materials prepared for the teaching of bağlama from various aspects. In the study, data was collected using the method of document analysis, one of the qualitative research methods. The data obtained were then subjected to content analysis. The sample of the study consists of 32 written teaching materials prepared for teaching the bağlama instrument. The sample was selected by using the purposive criterion sampling method. In the research, firstly, the place of the concept of the body structure in the related materials, its importance, and the way it is treated were analyzed. In addition, details such as the taxonomy in which the teaching of the body structure is realized in the documents and the visual tools used to convey it were described. The materials were compared with each other in terms of general information about body construction, related units and titles, the ratio of the number of pages related to body construction to the total number of pages, and gradualisation preferences. As a result of the research, the general contours of teaching the body structure stage in the materials in the sample were determined and the tendencies towards this concept in the materials were presented to the reader. It is envisaged that the research data can be used in future related studies and in the creation of taxonomies that will increase the quality of the teaching process of the bodily setup.

**Article Type**  
Research

**Article Background**

Received:

17.07.2023

Accepted:

19.09.2023

**Keywords**

Bodily Setup, Bağlama Teaching, Written Teaching Material, Instrument Training, Posture-Handling-Situation, Posture

**To cite this article:** Atmaca, E. & Gerekten, S. E. (2023). Examination of bodily setup teaching in written bağlama teaching materials. *International Journal of Turkish Educational Sciences*, 11 (21), 309-358.

**Corresponding Author:** Sami Emrah Gerekten, e-mail: [genc.sami.07@hotmail.com](mailto:genc.sami.07@hotmail.com)

## Introduction

### Bağlama Instrument Methodology

The bağlama, which is the main instrument of Turkish Folk Music, has been taught with various teaching methods from past to present (Ekim, 2002; Durbilmez, 2010). The most well-known of these is the master-apprentice relationship (Haşhaş, 2016). In the master-apprentice relationship, teaching takes place through the transfer of the master's experiences to the apprentice and the apprentice's observation and imitation of the master (Altuğ, 1997). In addition, in non-formal education centers (public education centers), high schools (fine arts high schools), faculties (conservatories, fine arts faculties, faculties of education), master instructors, teachers and academicians provide bağlama education at various levels within an institutional framework. In addition, it is known that with the increase in technological possibilities in bağlama teaching, various materials that can be used by teachers and students have emerged (İmik & Haşhaş, 2015), especially in bağlama teaching, social media platforms such as YouTube are used as self-regulated learning tools by students (Atmaca & Gerekten, 2023). On the other hand, it is seen that the number of written materials for teaching bağlama has increased (Gerekten, 2020b) and these materials continue to be widely used.

The methodology of the bağlama instrument has a developing literature (Gerekten, 2020b). The first examples of this methodology, which does not have a very long history, with or without notes, date back to the 1960s (Ersoy, 2009). From the 1960s to the present day, an important methodological momentum has been achieved with the increasing accumulation of actors, the increase in academic productions and the diversification of pedagogical approaches to teaching the instrument.

### Bodily Setup

There are many taxonomies of psychomotor domains related to bodily setup (Harrow, 1972; Simpson, 1972; Sönmez, 1986). In the acquisition of psychomotor skills, the aim is for the student to perform the behavior in the desired time, competence, skill, and quality. For this reason, bodily setup is a primary step in teaching psychomotor behavior (Sönmez, 1986). According to Simpson's taxonomy, the psychomotor domain consists of the steps 'perception', 'establishment', 'performing under the supervision of a guide', 'mechanization', 'complex behavior', 'announcement, adaptation' and 'creation'. The second step in this order is bodily setup (Simpson, cited in Akdağ, 2021).

When analyzing the literature on instrument teaching, the most basic step of the initial stage of instrument learning is learning the bodily setup. The bodily setup stage is the most basic step in the initial process of instrument teaching (Karahan, 2010; İnanıcı, 2023). "Body posture is the bringing of a part of the body, arm, hand, fingers or all of them into the desired shape for a certain behavior to take place" (İnanıcı, 2023, p. 92). According to Karahan, the bodily setup in bağlama performance is provided by an internal structure, which is listed as 'sitting', 'condition of the arms', 'condition of the fingers and their positioning on the touch', 'holding the pick (*tezene*)', 'condition of the knees and their angles with the body' (Karahan, 2010).

In some postgraduate studies prepared for the teaching of the bağlama instrument (Asiltürk, 2009; Kınık, 2010; Akçalı, 2012; Ünver, 2013), it is seen that the concept of bodily setup is included under the titles of 'posture', 'grip' and 'sitting'. In the aforementioned studies, it is understood that the taxonomy preferred by each instructor differs during the transfer of bodily setup in the teaching of the bağlama instrument. In these studies, the difficulties experienced by the teacher and the student

---

in teaching the posture are mentioned and various solutions are suggested.

When analyzing the related literature, it can be seen that the current studies belong to İnanıcı (2023) and Haşhaş (2013). In his study, Haşhaş (2013) highlighted the criteria according to which 'bağlama grip' and 'pick grip' should be included in the methods prepared for the bağlama instrument by taking the opinions of bağlama teachers and examining 14 methods included in his research. İnanıcı (2023), on the other hand, identified the problems experienced by students during the physical preparation phase by taking the opinions of bağlama teachers and listed them as 'sitting', 'positioning the instrument on the knee', 'not being able to position the hand holding the fret' and 'not knowing how to play bağlama'. He suggested 'using aids', 'physical exercises' and 'teacher guidance' as solutions to the problems he raised.

The number of methodological materials on the bağlama instrument is not at the desired level and there are many studies (Koç, 2005; Akçalı, 2012; Kaya, 1993; Özdek, 2015) that point out their deficiencies in terms of quality. These studies have examined the methodological materials in many aspects, such as preferred notation (Özdek, 2015), use of nuances and dynamic signs (Sungur, 2019), and differences in terms and symbols (Başbuğ, 2020), and have presented important information for future researchers. Although there are many studies that have examined the methodological resources of bağlama instruments in terms of quantity and quality, there are few studies that have examined the processing of the psychomotor skill area and the bodily setup stage, which is described as the first and important step in instrumental teaching, in related materials. However, the data obtained in this way can be used to improve the quality of the initial process of instrumental teaching. On the other hand, determining the processing and teaching of the bodily setup stage, the internal taxonomy tendencies, and the methods and techniques used by the authors of bağlama methods in these materials can provide important clues.

In contrast to these studies, which examined the quality of written teaching materials for bağlama, this study collected the information about bodily setup in the written materials prepared for teaching bağlama through document analysis and subjected the data obtained from the written materials to content analysis. How this subject was dealt with (general tendencies, methods and techniques, planning, strategy, etc.) was described. This study can provide various information in terms of preferring the common taxonomy in the next materials to be prepared and capturing important clues in order to increase the quality of bodily setup teaching processes.

The problem of the research is 'How is the teaching of the body in the context of transfer, content and taxonomy treated in notated bağlama teaching materials published between 1970 and 2023? The sub-problems are ranked as follows:

1. The extent to which the concept of bodily setup is addressed in written materials?
2. How the teaching of bodily posture is taxonomically structured in written materials?
3. What visual tools and materials were used in the transfer of body posture to written materials?

## Method

### Research Design

This is a qualitative study. Document analysis was used as one of the data collection techniques. The documents of the research consist of written teaching materials prepared for teaching bağlama. In document analysis, information, documents and contents in written and visual materials related to the problem situation related to the purpose of the research are analyzed according to a certain system (Çepni, 2007; Ary et al, 2010; Yıldırım & Şimşek, 2013). Document analysis is preferred because it provides researchers with time savings and efficiency (Bowen, 2009), the ability to work with large samples (Corbetta, 2003), the opportunity to work with a wide scope (Merriam, 2009), and the quality of the subject and data (Bailey, 1982).

### Sample

The sample of the research consists of 32 written teaching materials prepared for teaching bağlama between 1970 and 2023. The bibliography of the works in the sample is given in the appendix. All printed versions of the sample were taken from the personal library of Prof. Dr Atilla Özdek with his permission. 28.25% of the sample was produced in the last 10 years and 71.87% in the last 20 years, and the total sample is a compilation of 5456 pages.

The sample in the study was determined through criterion sampling, one of the types of purposive sampling. Criterion sampling is the inclusion of situations that meet predetermined criteria or criteria that are consistent with the purpose of the research (Patton, 2005). These criteria can be determined by the researcher (Yıldırım & Şimşek, 2013; Patton, 2014). The purpose of this type of sampling is to select situations that contain a variety of information in reaching the results of the problem situation based on the research (Tarhan, 2015). In this study, due to accessibility and economic reasons, the criteria/criteria were determined to be "preparing for the technique of playing with pick " and "appealing to the beginner level in bağlama teaching".

The data for the study were collected using the document analysis technique. In the process of data collection, a data collection form was used which was prepared by the researcher based on the sub-problems of the study. In the form, each sub-problem of the research was included in a theme, and each theme included a total of seven analysis questions under the headings of the extent to which the concept of body posture is included in the written teaching materials prepared for the bağlama instrument, which taxonomy design is used, and which visual arguments and teaching aids are supported.

Table 1

*Data Collection Tool/Form*

Themes	Sub-problems	Questions
Theme 1	To what extent is the concept of bodily setup addressed in written materials?	<p>Is there information about the bodily setup?</p> <p>Is there a separate unit or heading for bodily setup?</p> <p>What is the number of pages and their ratio to the total number of pages?</p>
Theme 2	Which taxonomy is used in the teaching of bodily setup in written teaching materials?	<p>The method discusses the stages of bodily setup (posture, grip, sitting, etc.).</p> <p>In which order are the stages of the bodily setup conveyed?</p>
Theme 3	Is the transfer of bodily setup in written teaching materials supported by visual arguments and auxiliary teaching aids?	<p>Is there any audio/visual material (QR code, CD, etc.) in the method explaining the stages of bodily setup?</p> <p>The extent to which visual aids (figures, pictures, photographs and graphics) have been included in the bodily setup sections.</p>

**Data Collection Process**

The written teaching materials included in the research were analyzed using a form consisting of three themes and seven questions in total. The content of the documents was analyzed using the questions in the form. First, the materials were analyzed for the inclusion of the concept of body construction, and the materials that included body construction were included in the sample. Then it was examined whether this concept was included in a separate unit or a separate title in the material, and the ratio of the number of pages of the assigned section to the total number of pages was calculated.

In the materials, the order in which concepts such as sitting, posture, and grip, which are among the steps of bodily setup, were presented was determined. The preferred order in each material was presented with certain codes created by the researchers. For example, 'S>Si>PFK>PHHPi>HPi>' shows how the teaching of the sub-headings related to the bodily setup is ordered in the material. The codes used and their explanations are given in the table below.

Table 2

*Codes of The Bodily Setup Steps Used in The Research*

Code	Explanation
S	Stance
Si	Sitting
PBB	Position of the Bağlama on the Body
PHHH	Position of the Hand Holding the Handle
PFK	Position of the Fingers on the Keyboard
PHHPi	Position of the Hand Holding the Pick
HPi	Holding the Pick
PPiSG	Position of the Pick according to the String Group

Finally, the extent to which audio/visual support (QR codes, CDs, etc.) and visual aids (figures, pictures, photographs and graphics) were used in the materials to convey the bodily setup steps was determined.

### Analyzing the Data

The data obtained in the study were analyzed using content analysis, which is one of the qualitative analysis techniques. Content analysis aims to reveal the structures and forms in all types of communication (written, visual, etc.) in the social sciences (Türer, 2013) and is therefore used to abstract the findings and reach generalizations (Zimmer, 2006). The content analysis started with coding by the researcher, and the codes and categories were then finalized with the opinions of two expert academics who conducted the qualitative research.

## Findings

### Findings Related to the First Sub-Problem

This section presents the results of the sub-problem 'to what extent is the concept of bodily set-up addressed in the written materials'. This sub-problem was to be measured by 'the presence of information on posture in the method, whether it is included in a separate unit or title, if any, and the number of pages of this content compared to the total material'.

The following table was obtained as a result of scanning the presence of content related to bodily setup in the materials:

Table 3

*Whether the Bodily Setup is Included in The Materials*

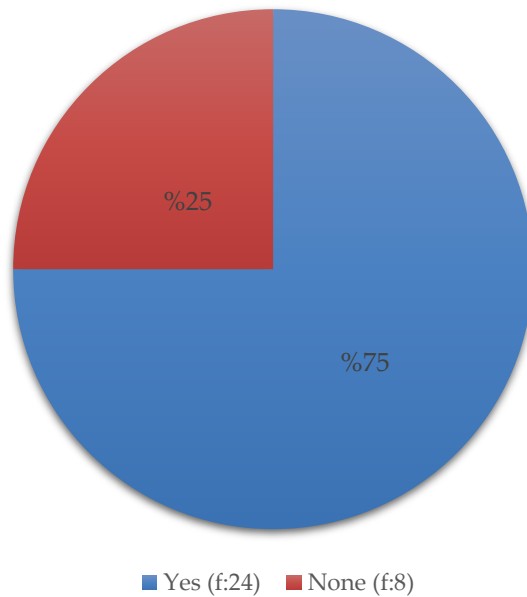
MN	M1	M2	M3	M4	M5	M6	M7	M8	M9	M10	M11	M12	M13	M14	M15	M16
	+	+	+	+	+	+	-	-	+	+	-	+	-	+	+	+
MN	M17	M18	M19	M20	M21	M22	M23	M24	M25	M26	M27	M28	M29	M30	M31	M32
	+	-	-	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	-	+

‘MN’: Material nickname, ‘(+)’: not, ‘(-)’: yes; ‘M’: material.

Thirty-two methods, which form the sample group of the study, were analyzed for the inclusion or exclusion of information on body posture and it was observed that 24 (75%) of the 32 methods included this content, but eight materials (25%) did not include any information on the concept of body posture.

Graphic 1

*The Rate of Inclusion of Bodily Setup in Materials*



On the other hand, it was analyzed how the transfer of content related to the teaching of body structure was planned in the materials, and how the teaching of body structure was unitized and titled in each material. The table below shows the content strategies used by each material to teach body structure in terms of unit, chapter, main and subheadings:



Table 4

*Description of the Content of the Bodily Setup*

Nickname	Description of the content of the bodily setup
M1	In the teaching material consisting of three ' <i>units</i> ' in total, a separate unit for bodily setup was not opened, and it was given under a single title in the first unit. In the first unit consisting of six titles, the fourth title of bodily setup is given under the name of 'bağlama grip style'.
M2	The material prepared for teaching short-stemmed and long-stemmed bağlama consists of six ' <i>chapters</i> ' in total. The concept of bodily setup is included in the first chapter under the name of ' <i>introduction to bağlama education</i> '. In the first section consisting of eight titles, the contents related to bodily setup are given under two subheadings in total. These titles are listed as ' <i>bağlama grips</i> ' and ' <i>pick signs and pick grip shapes</i> '.
M3	In the teaching material consisting of four ' <i>sections</i> ', there are three main headings in the first section. Among these headings, the contents related to bodily setup are included in the third main heading called ' <i>postures and grips</i> '. These contents are listed under the same heading under four subheadings as ' <i>the posture of the right wrist and the grip of the pick</i> ', ' <i>the grip of the bağlama</i> ', ' <i>the condition of the left hand and fingers</i> ' and ' <i>the grip of left-handed players</i> '.
M4	The material consists of 12 ' <i>chapters</i> '. In the teaching material, bodily setup is included under the title of 'definition and application of the bağlama' under the first section. Under this heading, five sub-headings are given under the titles of ' <i>the way of holding the bağlama</i> ', ' <i>the way of right arm, wrist and hand posture</i> ', ' <i>the way of holding the pick</i> ', ' <i>the way of using the left arm, hand and fingers on the bağlama handle</i> ' and ' <i>the way of hitting the bağlama with the pick</i> '.
M5	In the teaching material prepared in five ' <i>sections</i> ', the concept of bodily set-up was included in the third section. Under the third section, the title of 'basic behaviours in bağlama learning' is divided into three subheadings and the concept of bodily setup is included in the second subheading. Here, the bodily set-up was handled in the order of ' <i>holding the bağlama</i> ', ' <i>holding the pick</i> ' and ' <i>pressing the frets</i> '.
M6	In the material consisting of two ' <i>sections</i> ', the contents related to bodily setup are given under the title of introduction. In the introduction section, which is handled under four main headings, information on bodily setup is handled under the sub-heading ' <i>bağlama grip and functions of the hands and disordered order tuning</i> '.
M7	In the teaching material, which was prepared by dividing into three ' <i>units</i> ' in total, no separate unitisation was made for bodily setup. Among the titles in the first unit, there is information about bodily setup under the title of ' <i>bağlama posture and grip forms</i> '. In the first unit with 32 titles, the title of bodily setup is in the sixth place.
M8	Bodily setup information is not included.
M9	While unitisation was not preferred in the teaching material, bodily setup was included in the introduction. The bodily setup, which is covered under two headings, takes place in the order of ' <i>the grip of the bağlama</i> ' and ' <i>the grip of the fret and the position of the left hand</i> '.
M10	In the written teaching material prepared in three ' <i>main sections</i> ', information about bodily setup is given under the title of ' <i>general description of the bağlama</i> '. In this section, it is given under the subheadings of ' <i>holding the bağlama</i> ', ' <i>holding the pick</i> ' and ' <i>the way of using the frets</i> ' respectively.
M11	Bodily setup information is not included.



- 
- M12 There are three 'units' in total in the material. It is seen that the information about bodily setup is included in the second unit. The second unit, prepared with the title '*Let's get to know the bağlama - Preparation for playing the instrument*', consists of five titles. The information on bodily setup, which is in the fifth place, is included under the title of '*posture, grip and sitting rules*'.
- M13 Bodily setup information is not included.
- M14 In the material segmented as '*Lessons*', the contents related to bodily setup are given under the title '*Second lesson*'. Here, the bodily setup named as '*the way of holding the bağlama*' was handled under a single heading.
- M15 In the teaching material, which consists of eight units in total, a separate unit was prepared for bodily setup and this unit was placed in the 2nd place and presented under six sub-headings. These titles are listed as '*general positioning*', '*positioning of the boat on the body*', '*positioning of the keyboard on the body*', '*positioning of the wrist on the boat*', '*holding of the fretboard*' and '*positioning of the fingers on the frets*'.
- M16 In the written teaching material consisting of five units, a separate unit was prepared for bodily setup and this unit included seven sub-headings. These titles are listed as '*holding the bağlama*', '*left hand position*', '*pressing the frets*', '*wrong positions in the left hand*', '*right hand position (holding the pick)*', '*working of the pick on the string*' and '*wrong positions in the right hand*'.
- M17 In the teaching material, which has three units in total, there is no separate unitisation for bodily setup. Among the titles in the first unit, there is information about bodily setup under the title of '*bağlama stance and grip forms*'. In the first unit, which has thirty-two titles, the title of bodily setup is in the sixth place.
- M18 Bodily setup information is not included.
- M19 Bodily setup information is not included.
- M20 In the teaching material, which was prepared by gathering under headings without being divided into units, bodily setup was included in a separate section. The contents of the bodily set-up, which are included in the second main heading called '*bodily setup*', are analysed under three subheadings. These titles were listed as '*holding the bağlama*', '*positioning the fingers on the touch*' and '*holding the pick*' and included in the material.
- M21 No unitisation was preferred in the material. It was observed that the contents related to the bodily setup discussed in the introduction were not collected under any title.
- M22 While there is no unitisation in the written teaching material, the contents are organised under subject headings. Information about the bodily setup is given in the introduction part. The contents belonging to the bodily setup were collected under the subheadings of '*The way of holding the bağlama*' and '*The way of holding the pick*' respectively and included in the material.
- M23 In the teaching material consisting of three units in total, the information about bodily setup is included in the second unit. In the second unit consisting of twenty-three titles, the contents of bodily setup were included in the second place with the title of '*sitting and holding the bağlama*'.
- M24 In the teaching material, which was prepared in headings without unitisation, information on the bodily setup was included in the introductory part. The contents of the bodily setup were included in the third section under the title '*holding the bağlama*'.
-

---

M25	Bodily setup information is not included.
M26	In the written teaching material prepared by dividing into five units, the information about bodily setup is included in the first unit. In the first unit consisting of eight titles, the information about the bodily setup is in the second place under the title of ' <i>holding the pick in the right hand, holding the bağlama</i> '.
M27	In the written teaching material prepared without any unitisation preference, the information about the bodily setup is given in the introduction section under the title of ' <i>points to be considered while playing bağlama</i> '.
M28	In the written teaching material, which is divided into two main parts, the first part gives information on the bodily posture. The contents related to the posture given under the title ' <i>the way of holding the bağlama in the performance technique with pick</i> ' are given at the beginning of the first part, and a separate unification is not preferred.
M29	In the written teaching material prepared without any unitisation preference, the information about the bodily setup is given in the introduction section under the title of ' <i>points to be considered while playing bağlama</i> '.
M30	In the teaching material in which the contents are transferred under headings without unitisation, the data on bodily setup are given on the last page of the material under the title of ' <i>tying grip shapes</i> '.
M31	Bodily setup information is not included.
M32	In the teaching material, which was prepared by dividing into six sections, information about bodily setup is in the first section. In the first section, which consists of seventeen main headings, all of the contents prepared for bodily setup are grouped under the title of ' <i>holding positions of the bağlama and playing information</i> '.

---

In the majority of the materials included in the study (f: 20), the content for teaching bodily setup was grouped under 'sub-headings'. However, it can be seen that in the vast majority of them (83.33%) no unitization was made and generally some basic guidance was given on the first pages. It can be seen that only four of the materials in the sample (16.66%) were unitized for the teaching of posture.

The pages devoted to the teaching of bodily setup in the materials were analyzed, and an overall view of the sample was obtained by determining the ratio of these pages in each material to all pages in the material:

Table 5

*The ratio of the Number of Pages Devoted to Bodily Setup to the Total Number of Pages in the Materials*

Nickname	Number of pages	Frequency	%	Nickname	Number of pages	Frequency	%
M1	178	2	%1.12	M17	224	1	%0.44
M2	301	3	%0.99	M18	186	0	%0
M3	102	2	%1.96	M19	131	0	%0
M4	183	4	%2.18	M20	272	5	%1.83
M5	189	3	%1.58	M21	91	1	%1.09
M6	132	1	%0.75	M22	32	1	%3.12
M7	100	0	%0	M23	242	5	%2.06
M8	178	0	%0	M24	126	3	%2.38
M9	85	2	%2.35	M25	148	0	%0
M10	71	2	%2.81	M26	195	1	%0.51
M11	207	0	%0	M27	96	2	%2.08
M12	148	2	%1.35	M28	253	1	%0.39
M13	80	0	%0	M29	304	1	%0.32
M14	198	3	%1.51	M30	154	1	%0.64
M15	171	4	%2.33	M31	94	0	%0
M16	296	12	%4.05	M32	289	3	%1.03
Total					5456	65	%1.19

Analyzing the table, the ratio of pages (f: 65) allocated to bodily setup in the materials (f: 32) to the total number of pages (f: 5456) is 1.19%. Among these materials, it was noted that the material with the highest number of pages allocated to bodily setup was 'M16' (f: 12) and the average number of pages was 2.03.

### Findings Related to the Second Sub-Problem

In this section, the findings related to the sub-problem of the research, 'with which taxonomy is the teaching of bodily set-up handled in the written teaching materials? This sub-problem is structured under two sub-headings as 'the status of the mention and handling of the stages of bodily setup in the method (posture, grip, sitting, etc.)' and 'determination of the preferred order in transferring the stages of bodily setup'.

The teaching order of the bodily setup in the materials in the sample was examined and how the bodily setup stages such as posture, sitting and the position of the bağlama on the body were handled in the materials were examined, and the related concepts in each material are presented in

the table below:

Table 6

*Bodily Setup Concepts According to the Order of Transmission in the Material*

Nickname	Bodily setup concepts according to the order of transmission in the material
M1	The position of the fingers when touching, the position of the bağlama on the body, the sitting posture.
M2	The position of the bağlama on the body, the position of the hand holding the handle, the position of the fingers on the touch, the position of the hand holding the pick, the holding of the pick.
M3	The position of the hand holding the pick, holding the pick, the position of the bağlama on the body, sitting.
M4	The position of the bağlama on the body, sitting, the position of the hand holding the pick, holding the pick, the position of the hand holding the handle, the position of the fingers on the touch, the position of the pick according to the string group.
M5	Sitting, the position of the bağlama on the body, the position of the hand holding the fret, the position of the hand holding the handle, the grip of the fret, the position of the fingers on the touch.
M6	Sitting, the position of the bağlama on the body, the position of the hand holding the pick, the position of the hand holding the handle, the position of the pick, the position of the fingers when touching.
M9	The position of the bağlama on the body, sitting, the position of the hand holding the handle, the position of the hand holding the pick.
M10	The position of the bağlama on the body, the holding of the pick, the position of the fingers when touching.
M12	Posture, sitting, position of the bağlama on the body, holding the pick, position of the hand holding the pick, position of the hand holding the handle, position of the fingers on the touch.
M14	Sitting, the position of the bağlama on the body, the position of the hand holding the pick, the holding of the pick, the position of the fingers on the touch.
M15	Posture, sitting, the position of the bağlama on the body, the position of the hand holding the handle, the position of the hand holding the pick, the position of the pick, the position of the fingers on the touch.
M16	Posture, sitting, position of the bağlama on the body, the position of the hand holding the pick, the position of the hand holding the handle, the position of the fingers on the touch, the position of the pick, the position of the pick according to the string group.
M17	Sitting, the position of the bağlama on the body, the position of the hand holding the pick, the holding of the pick, the position of the hand holding the handle, the position of the fingers on the touch.
M20	Posture, sitting posture, position of the bağlama on the body, the position of the hand holding the pick, the position of the fingers on the touch, the position of the hand holding the handle, the holding of the pick.

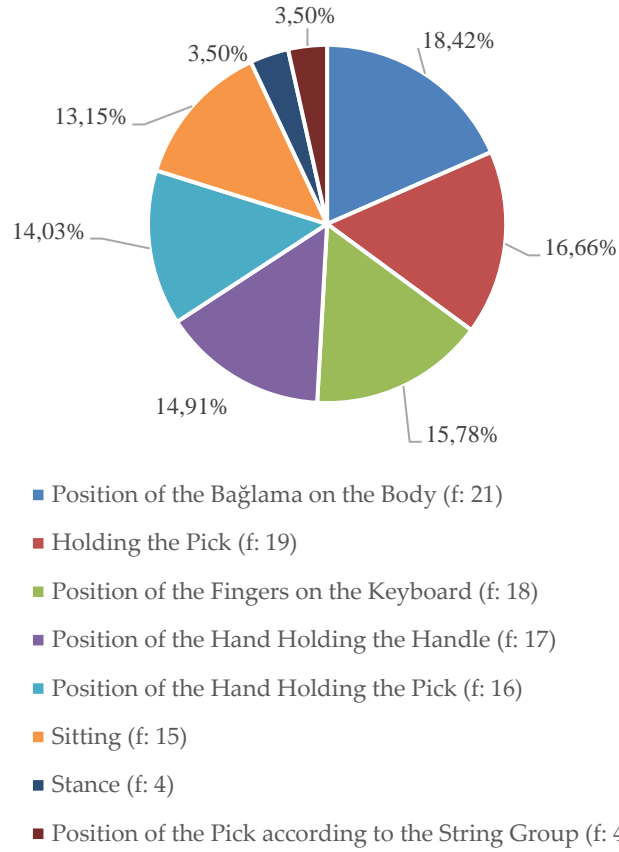
---

M21	The grip of the pick, the position of the fingers on the keyboard.
M22	Sitting, the position of the hand holding the handle, the position of the fingers on the touch, the grip of the pick.
M23	Sitting, the position of the bağlama on the body, the position of the hand that holds the pick, the position of the hand that holds the handle.
M24	The position of the bağlama on the body, the position of the hand holding the pick, the position of the hand holding the handle, the position of the fingers on the touch, the holding of the pick.
M26	The grip of the pick, the position of the bağlama on the body, the position of the hand holding the handle.
M27	Sitting, the position of the bağlama on the body, the position of the hand holding the pick, the holding of the pick, the position of the fingers on the touch.
M28	The position of the hand that holds the pick, the position of the bağlama on the body, the position of the hand that holds the handle.
M29	Sitting, the position of the bağlama on the body, the position of the hand holding the pick, the holding of the pick, the position of the fingers on the touch.
M30	The position of the bağlama on the body, the position of the hand holding the pick, the position of the hand holding the handle.
M32	The position of the bağlama on the body, the position of the hand holding the pick, the position of the hand holding the handle, the position of the fingers on the touch, the holding of the pick, the position of the pick according to the string group.

---

In the materials in the sample, there are many concepts related to bodily set-up. These concepts (f: 8) are listed as 'position of the bağlama on the body' (f: 21), 'holding the pick' (f: 19), 'position of the fingers on the key' (f: 18), 'position of the hand holding the handle' (f: 17), 'position of the hand holding the pick' (f: 16), 'sitting' (f: 15), 'posture' (f: 4) and 'position of the pick according to the string group' (f: 4):

## Graphic 2

*General Distribution Rate of Bodily Setup Stages in the Materials*

In the distribution of the concepts related to the eight bodily setup stages in the materials, 'the position of the bağlama on the body', 'holding the pick' and 'the position of the fingers at the touch' come to the fore. Each of the concepts related to the bodily posture stage in the materials was analyzed in terms of their sequences and frequencies as given above (see Table 6). The codes in Table 1 were created to visualize the order in which the bodily setup stages were addressed in the material. For example, the code sequence 'PFK>PBB>Si' shows the order in which the 'position of the fingers on the key', 'position of the strap on the body' and 'sitting' stages of the posture are taught in the material:

Table 7

*Sequencing of the Stages of Bodily Setup in the Material with Code Sequences*

Nickname	Code sequences
M1	PFK>PBB>Si
M2	PBB >PHHH>PFK>PHHPi>HPi
M3	PHHPi>HPi> PBB >Si>PHHH>PFK
M4	PBB >Si>PHHPi>HT>PHHH>PFK>PPiSG
M5	Si> PBB >PHHPi>PHHH>HPi>PFK
M6	Si>PHHH>PPiSG>PFK
M9	PBB >Si>PHHH>PHHPi
M10	PBB >HPi>PFK
M12	S>Si> PBB >HPi>PHHPi>PHHH>PFK
M14	Si> PBB >PHHPi>HPi>PFK
M15	S>Si> PBB >PHHH>PHHPi>HPi>PFK
M16	S>Si> PBB >PHHPi>PHHH>PFK>HPi>PPiSG
M17	Si>PBB>PHHPi>HPi>PHHH>PFK
M20	S>Si>PBB>PHHPi>PFK>PHHH>HPi
M21	HT>PFK
M22	Si>PHHH>PFK>HPi
M23	Si> PBB >PHHPi>PHHH
M24	PBB>PHHPi>PHHH>PFK>HPi
M26	HPi>PBB>PHHH
M27	Si>PBB>PHHPi>HPi>PFK
M28	PHHPi>PBB>PHHH
M29	Si>PBB>PHHPi>HPi>PFK
M30	PBB>PHHPi>PHHH
M32	PBB>PHHPi>PHHH>PFK>HPi>PPiSG

When similar code sequences were categorized, it was seen that the most common sequence in the materials was 'Si>PBB>PHHPi>HPi>PFK' (f: 3), while the code sequences in other materials had a quite different order and appearance from each other. In the materials, bodily setup is frequently taught in the order of 'sitting', 'position of the bağlama on the body', 'position of the hand holding the pick', 'attitude of the pick' and 'position of the fingers on the touch'.



### **Findings Related to the Third Sub-Problem**

In this section, the findings related to the sub-problem of the research which was 'Is the transfer of body building supported by visual arguments and teaching aids in the written materials? This sub-problem was divided into two sub-headings: 'whether or not the method includes audio/visual material support (QR code, CD, etc.) explaining the stages of body building' and 'to what extent there are visual aids (figures, pictures, photographs and graphics) in the sections related to body building'.

In the materials in the sample, the situation of being supported by visual and auditory tools in the transfer of content for teaching bodily setup was examined. The data obtained are presented in the table below:

Table 8

*The Use of Visual Support in the Transfer of Bodily Setup Contents in the Materials*

Nickname	Figure	Table	Photograph	Sketch	CD/DVD	QRcode	Link
M1	-	-	+	+	-	-	-
M2	-	-	+	-	-	-	-
M3	-	-	+	-	-	-	-
M4	-	-	+	+	-	-	-
M5	-	-	+	-	-	-	-
M6	+	-	-	+	-	-	-
M9	-	-	+	-	+	-	-
M10	-	-	+	-	-	-	-
M12	-	-	+	-	-	-	-
M14	-	-	+	-	-	-	-
M15	-	-	+	-	-	-	-
M16	-	-	+	-	+	-	-
M17	-	-	+	-	-	-	-
M20	-	-	+	-	-	-	-
M21	+	-	-	-	-	-	-
M22	+	-	-	-	-	-	-
M23	-	-	+	-	-	-	-
M24	-	-	+	-	-	-	-
M26	-	-	+	-	-	-	-
M27	+	-	-	-	-	-	-
M28	-	-	+	-	-	-	-
M29	+	-	-	-	-	-	-
M30	-	-	+	-	-	-	-
M32	-	-	+	-	-	-	-
Total	5	0	19	3	2	0	0
%	%15.62	%0	%59.37	%9.37	%6.25	%0	%0

M1, M4, M6 and M9 were the most frequently used auxiliary materials. The share of these materials in the sample is 12.5%. When these materials were analysed, 59.37% of them aimed to facilitate the

teaching of bodily setup with photographs (f: 19), 15.62% with figures, 9.37% with sketches and 6.25% with CD/DVD support. It was observed that at least one visual and/or auditory auxiliary tool was used in the materials that included bodily setup.

All of the auxiliary tools used in the transfer of bodily setup in the materials consist of visual materials. In each of these materials, a different tool was preferred for almost every stage of bodily setup. In addition, it was observed that the most visual support in the methods took place in the bodily setup sections:

Table 9

*Descriptions of Auxiliary Visual Aids Used in the Materials*

Nickname	Descriptions of auxiliary visual aids used in the materials
M1	In the area of the material related to the body posture, the position of the fingers on the key was used with a photograph and a sketch, and the position of the bağlama on the body was used with a photograph, and a total of two photographs and a sketch were used in the sections prepared for the body posture in the material.
M2	In the sub-heading prepared for the bodily posture in the material, the position of the bağlama on the body was included in the material with two photographs and the holding of the pick was included in the material with six photographs.
M3	Seven photographs were used in the section of the teaching material containing the content for the bodily setup, including one photograph of the position of the hand holding the pick, two photographs of holding the pick, one photograph of the position of the bağlama on the body, one photograph of sitting, one photograph of the position of the fingers when touching, and one photograph of the position of the hand holding the handle.
M4	In the material, the position of the bağlama on the body was included in the section prepared for the bodily setup with a photograph, a photograph of holding the pick and three sketches of the position of the fingers when touching.
M5	In the subheading prepared for the bodily setup in the teaching material, the position of the bağlama on the body was included with one photograph, the position of the pick with one photograph and the position of the fingers on the touch with two photographs.
M6	In the material, a sketch of the position of the bağlama on the body has been used in the sub-heading where the body structure is included.
M9	In the written teaching material, a photograph of the position of the bağlama on the body, a photograph of the position of the hand holding the handle, and a photograph of holding the pick were used in the subheading prepared for the bodily setup.
M10	In the sub-heading prepared for bodily setup in the material, the position of the bağlama on the body was supported with a photograph and the holding of the pick was supported with a photograph.
M12	In the written teaching material, in the sub-heading of the content related to bodily posture, the sitting posture was taught with one photograph, the position of the bağlama on the body with two photographs, the holding of the pick with one photograph, the position of the hand holding the pick with two photographs, the position of the hand holding the handle with one photograph, and the position of the fingers on the key with one photograph.

- 
- M14 In the subheading prepared for the teaching of bodily posture in the material, sitting was taught with two photographs, the position of the bağlama on the body with one photograph, the holding of pick with one photograph, and the position of the bağlama on the body with one photograph.
- M15 In the section prepared for the bodily setup in the written teaching material, the position of the bağlama on the body was included with two photographs, the position of the hand holding the handle was included with one photograph, the position of the hand holding the pick was included with one photograph, the position of the pick was included with one photograph, and the position of the fingers at the touch was included with one photograph.
- M16 In the unit prepared for bodily posture in the bağlama teaching material, sitting, posture and the position of the bağlama on the body were included in a single photograph. The position of the hand holding the handle was conveyed in four photographs, the position of the fingers on the touch in two photographs, the position of the fret in two photographs, and the position of the fret according to the group of strings in one photograph. In addition, the incorrect position of the fingers on the key was recorded in the material with one photograph, the incorrect position of the hand holding the handle with one photograph, the incorrect position of the pick according to the string group with two photographs and the incorrect position of the hand holding the pick with two photographs. While only photographs were preferred in the material, a total of sixteen photographs were used.
- M17 In the material, a total of eight photographs were used in the subheading prepared for the teaching of bodily posture. These were a photograph of sitting, a photograph of the pick, a photograph of the position of the bağlama on the body, a photograph of the position of the hand holding the pick, a photograph of the position of the pick according to the group of strings, a photograph of holding the pick, a photograph of the position of the hand holding the handle, and a photograph of the position of the fingers when touching.
- M20 A total of 16 photographs have been used in the material that combines the teaching of bodily posture into a single unit. These are two photographs of posture, one photograph of sitting, two photographs of the position of the bağlama on the body, one photograph of the position of the hand holding the handle, five photographs of the position of the fingers when touching, three photographs of holding the pick, and two photographs showing the general stages.
- M21 In the sub-heading prepared for the bodily setup in the material, the holding of the pick was conveyed by a figure, the position of the fingers on the key was conveyed by a figure and the finger numbers were conveyed by a figure.
- M22 In the written teaching material, in the sub-heading where bodily setup was included, the position of the hand holding the handle was taught using a figure and the holding of the pick was taught using a figure.
- M23 In the sub-heading prepared for the bodily posture in the teaching material, the position of sitting and bağlama on the body was shown in two photographs, the position of the hand holding the pick was shown in two photographs and the position of the hand holding the handle was shown in two photographs. In addition, the wrong position of the sitting position and the bağlama on the body was shown in three photographs, the wrong position of the hand holding the pick in two photographs and the wrong position of the hand holding the handle in one photograph.
- M24 In the material, under the sub-heading that includes the teaching of bodily posture, sitting was taught with the help of a photograph, the position of the bağlama on the body was taught with the help of a photograph, the position of the hand holding the handle was
-

- taught with the help of a photograph, and the position of the hand holding the pick was taught with the help of a photograph.
- M26 In the sub-heading of the material that includes the teaching of bodily posture, the holding of the pick was taught by means of a photograph and the position of the bağlama on the body was taught by means of a photograph.
- M27 In the sub-heading prepared for the teaching of the bodily setup in the material, the sitting was taught as one figure, the position of the bağlama on the body as three figures, the holding of the pick as two figures and the position of the fingers on the key as one figure.
- M28 In the written teaching material, the title where the bodily setup is included was prepared by using a photograph of the position of the hand holding the pick, a photograph of the position of the bağlama on the body and a photograph of the position of the hand holding the handle.
- M29 In the material prepared for teaching bağlama, a total of seven figures were utilised in the transfer of bodily setup. These are the sitting with the salari in one figure, the position of the bağlama on the body in three figures, the holding of the pick in two figures and the position of the fingers on the touch in one figure.
- M30 In the sub-heading prepared for the bodily setup in the material, the position of the bağlama in the teaching body was realised by using a photograph, the position of the hand holding the pick was realised by using a photograph and the position of the hand holding the handle was realised by using a photograph.
- M32 In the written teaching material, the teaching of the bodily setup was supported by using one photograph of the position of the bağlama on the body, one photograph of the position of the hand holding the pick, one photograph of sitting, two photographs of the position of the hand holding the handle, three photographs of the position of the fingers on the touch, one photograph of the holding of the pick and one photograph of the position of the pick according to the string group.
- 

It was observed that the use of photographs was the most used (f: 121) compared to other visual elements in the transfer of the stages of bodily setup in the materials. This corresponds to an area of 83.44% of the visual aids used in the materials that involve bodily setup.

It was observed that almost all of the materials in the sample (f: 24) utilized visual aids in their contents prepared for teaching bodily setup. Some of the visuals used in the methods to support the transfer of the stages of bodily setup are given in the table below:



what extent. Then, within the limitation of the materials in which the bodily setup stage is included, the findings obtained regarding how this stage is structured taxonomically in the material and with which auxiliary visual and auditory tools the narration is supported are presented to the reader.

Numerous studies (Akçalı, 2012; Haşhaş, 2013; Sungur, 2019; Başbuğ, 2020) that have examined the materials in the research sample from various aspects have highlighted that although the materials bear the name of 'method', most of them are in the nature of folk song notation books prepared for commercial purposes (Özdek, 2005; Ekici, 2006). In fact, it was observed that the authors of some of the materials prepared for the beginner level in the research sample did not include 'bodily setup' although they preferred the terms 'bağlama education' and 'method' in the naming. Bodily setup is an important initial step in psychomotor education (Sönmez, 1986) in order to achieve the expected behavior (İnanıcı, 2023) and to prevent possible learning problems later (İnanıcı, 2023). Therefore, it is expected that the prepared methodological materials are suitable for this characteristic. Although the materials in the sample varied from author to author, it was observed that the materials reached their target audience with parts named as "unit", "lesson", and "chapter", and almost all of the materials included "bodily setup" in their first pages. In addition, among the studies produced in the last 10 years that bear the name and purpose of the method, there is almost no material that does not include the expression of bodily setup. This situation shows that the context method has made significant qualitative progress in this sense.

In order to get a rough idea of how much space the bodily setup step occupies in the materials in quantitative terms, an attempt was made to determine it using the variable 'number of pages'. The percentages of inclusion of the teaching of bodily setup in relation to the number of pages ranged from 4.05% to 0.32%, with an average of 2.03 pages. The fact that the transfer of bodily setup, which is accepted as the most critical stage of instrumental teaching (Fenmen, 1991; Uslu, 2012; Yinal, 2019), is given so little space in the material by the authors - most of the time almost only with photos and figures - may be related to their belief in self-regulated learning in relation to bodily setup (Turhal & Barış, 2019). In fact, there is still a perception among traditional Turkish music teachers that the teaching of their instruments cannot be fully realized without any guidance (Beşiroğlu, 1998; Değirmencioğlu, 2011; Kahyaoğlu, 2017). The authors of the materials may have an idea about the possible existence of a guide that can control students' learning behavior.

The bodily setup stage consists of sub-steps such as posture, sitting, positioning the bağlama on the body, the position of the hands and arms in relation to the bağlama, and the grip of the pick if techniques with the pick are to be taught (Karahan, 2010; Akçalı, 2012; İnanıcı, 2023). It has been observed that the taxonomic preferences of the authors regarding the teaching of the sub-steps of bodily setup in their materials can differ from each other and vary considerably.

In the research, the methodology related to bodily setup in the teaching of the bağlama instrument was tried to be described through the determined sample. In this context, as a psychomotor skill, it is understood that in the teaching of the performance of the bağlama instrument with pick, the bodily setup step can be classified under 8 sub-headings: 'sitting, posture, position of the bağlama on the body, position of the hand holding the handle, position of the fingers on the key, position of the hand holding the pick, holding the pick, position of the pick according to the string group'. In the performance and teaching of bağlama without pick, the number of sub-headings naturally decreases to 5.

Bağlama methodology is undergoing a relatively new process and is still evolving (Özdek, 2014;



Gerekten, 2020a, 2020b). Some general assumptions have begun to emerge in a wide range of methodological issues related to the production and teaching of bağlama (Koç, 2000). In line with the data obtained, although the frequency of the teaching sequence "sitting, positioning the bağlama on the body, positioning the hand holding the fret, holding the fret and positioning the fingers on the touch" is higher than the other sequences, it was observed that in almost all the materials constituting the sample, some of the sub-headings related to the above-mentioned bodily setup are used and some are not included. The number of subheadings related to the bodily setup of the materials varies from one material to another. From this situation it can be concluded that a taxonomy, which is often adopted by the producers of materials for contextual teaching in teaching the sub-headings of the body structure and which has become generally accepted in the materials, is not yet mature.

The use of visual and auditory tools in the transfer of instructional content significantly increases the quality of the process (İmik & Haşhaş, 2015). Strategies such as "encouraging the use of mirrors" (Alkoç & Erten, 2022) and giving "instructive feedback" (İnanıcı, 2023) are used in the correct representation of the body posture in general and of each limb related to the student's performance, such as body alignment. In the materials, it is understood that various photographs, figures, drawings and visuals are mostly used. It can be said that the auxiliary tools such as photographs, figures and drawings used in some of the materials in the sample are insufficient in number in the transmission of body construction, which has a multi-stage structure. Today, in many new instrumental methods from piano to drums (Erdem, 2021; Saatlioğlu, 2021), it is seen that tools such as barcodes and QR codes embedded with various links that provide access to audio and visual recordings are added to these tools. It is understood that the materials in the sample may not have included a similar type of support, depending on the technological level of the years in which they were produced. However, it is considered that this innovation could be a shortcoming to be overcome for the next producers of materials in the contextualization methodology in order to increase the support of audio and visual tools in new materials.

The fact that some of the materials in the analyzed sample do not include bodily setup is an important deficiency. In more recent materials, the fact that information on bodily setup is conveyed in more detail indicates an important progress in terms of methodological development of the bağlama instrument. When each of the contents related to bodily setup, which are understood to have been designed by the material producers through their own teaching and learning experiences in their works, are analyzed with a holistic approach, it is understood that the sample exhibits a different and often disconnected teaching network regarding bodily setup in bağlama teaching. This situation may constitute an important starting point for scientific research on the teaching of bodily setup, and with the data to be obtained from scientific researches, the bağlama methodology may gain scientific bases that can form common assumptions in the teaching of bodily setup.

### **Limitations**

In the study, the sample was reached with limitations such as economy and accessibility. Larger samples can be used. The extent to which some of the materials that offer CD support include bodily setup in these tools could not be analyzed. Unlike the document analysis studies prepared for the development of bağlama methodology and analysing various written teaching materials, this study focused on bodily setup, which is one of the main topics of bağlama teaching, especially for beginners. One of the important findings of the study is the sub-headings of the bodily setup step obtained from the materials in general, and it is thought that different rankings in different materials

are data sources that can be utilized in the discovery of the ideal taxonomy.

### **Suggestions**

The data obtained can be utilized in the preparation of instructional designs related to bodily setup. New data that can improve the quality of teaching processes can be accessed by scientifically testing the strategies and teaching methods-techniques related to content transfer adopted in the materials, many of which are based on knowledge based on many years of experience. The findings of the research provide important clues to future researchers about what kind of results can be obtained by teaching bodily setup with which taxonomy in which student group. In addition, the data obtained provide some clues for future material designers about a common path that can be followed in the teaching of bodily setup and emphasize the importance of opening a separate unit of bodily construction in the methods. The use of various visual support tools (photographs, sketches, figures, etc.) in the teaching of the stages of bodily setup and creating video clips embedded in the web environment with QR code technology and adding solutions that will make it easier for students to analyze these stages to their studies can make significant contributions to increasing the quality of the materials.


**Ethics Committee Approval:** Since the data in the study were collected by document analysis method, it does not require ethics committee approval.

**Author Contributions:** The authors contributed equally to all stages of the study.

**Conflict of Interest:** The authors declare that there is no conflict of interest between them.

**Acknowledgements:** The authors would like to thank Prof. Dr Attila ÖZDEK, from whose personal library they benefited in collecting the data necessary for the realization of this research.

## Yazılı Bağlama Öğretimi Materyallerinde Bedensel Kurulum Öğretiminin İncelenmesi

Erol Atmaca<sup>a</sup>  Sami Emrah Gerekten<sup>b</sup> 

<sup>a</sup> Yüksek Lisans Öğrencisi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon, Türkiye, [atmacaerol0715@gmail.com](mailto:atmacaerol0715@gmail.com)

<sup>b</sup> Dr. Öğr. Üyesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon, Türkiye, [genc.sami.07@hotmail.com](mailto:genc.sami.07@hotmail.com)

### ÖZET

Bir psikomotor beceri alanı olan çalgı öğretiminde öğrencinin performansını kendisinden beklenen nitelikte ve sürede gerçekleştirebilmesi için kazanması gereken ilk ve en önemli aşama bedensel kurulum aşamasıdır. Çalgı öğretiminde her bir çalgının kendi fiziksel yapısına göre bedensel kurulum prensipleri değişiklik gösterir. Bağlama çalgısının da temel bedensel kurulum prensipleri oturuş, duruş ve tutuş başlıklarında şekillenerek öğretimi ve icrası gerçekleştirilir. Fakat çalgının öğretiminde benimsenecek bedensel kurulumla ilişkin diğer prensiplere ve taksonomiye ilişkin bilimsel çalışmaların sayısı oldukça yetersizdir. Bu hususta ortak kabullerin oluştuğunu söylemek ayrıca mümkün görünmemektedir. Bu çalışmada, bağlama öğretimine dönük hazırlanmış yazılı öğretim materyallerindeki bedensel kurulumla ilişkin öğretim içeriğini çeşitli yönlerden inceleyerek materyallerdeki bedensel kurulum öğretimine ilişkin benimsenen temel prensipler doğrultusundaki genel eğilimi ortaya koymak amaçlanmıştır. Çalışmada veriler, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi aracılığıyla toplanmıştır. Elde edilen veriler ardından içerik analizine tabi tutulmuştur. Araştırmanın örnekleme bağlama çalgısının öğretimine dönük hazırlanmış 32 adet yazılı öğretim materyalinden oluşmaktadır. Örneklem amaçlı ölçüt örneklem yöntemleri kullanılarak belirlenmiştir. Araştırmada öncelikle, bedensel kurulum kavramının ilgili materyallerdeki yeri, önemi ve ele alınış biçimleri gibi başlıkları irdelemiştir. Ayrıca bedensel kurulum öğretiminin dokümanlarda hangi taksonomiyle gerçekleştiği ve aktarımında hangi görsel araçların kullanıldığı gibi detaylar da betimlenmiştir. Materyaller, bedensel kurulumla ilişkin genel bilgiler, ilgili ünite ve başlıklar, bedensel kurulumla ilgili sayfa sayılarının toplam sayfa sayılarına oranı, aşamalandırılma tercihleri gibi açılardan birbiri ile kıyaslanmıştır. Araştırma sonucunda örnekleme yer alan materyallerdeki bedensel kurulum aşamasının öğretiminin genel hatları belirlenmiş ve materyallerdeki bu kavrama yönelik eğilimler okuyucuya sunulmuştur. Araştırma verilerinin, sonraki ilgili çalışmalarda ve bedensel kurulum öğretimi sürecinin niteliğini arttıracak taksonomilerin oluşturulmasında işe koşulabileceği ön görülmektedir.

### MAKALE BİLGİSİ

#### Makale Türü

Araştırma

#### Makale Geçmişi

Gönderim tarihi:

17.07.2023

Kabul tarihi:

19.09.2023

#### Anahtar Kelimeler

Bedensel Kurulum,  
Bağlama Öğretimi,  
Yazılı Öğretim  
Materyali, Çalgı  
Eğitimi, Duruş-Tutuş-  
Oturuş, Postür

**Atıf Bilgisi:** Atmaca, E. ve Gerekten, S. E. (2023). Yazılı bağlama öğretimi materyallerinde bedensel kurulum öğretiminin incelenmesi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11 (21), 309-358.

**Sorumlu yazar:** Sami Emrah Gerekten, e-mail: [genc.sami.07@hotmail.com](mailto:genc.sami.07@hotmail.com)

## Giriş

### Bağlama Çalgısının Metodolojisi

Türk Halk Müziğinin başat çalgısı olan bağlamanın geçmişten günümüze çeşitli öğretim yöntemleriyle eğitimi verilmektedir (Ekim, 2002; Durbilmez, 2010). Bunlardan en bilineni usta-çırak ilişkisidir (Haşhaş, 2016). Usta-çırak ilişkisinde öğretim, ustanın deneyimlerinin çırağa aktarımı ve çırağın ustayı gözlemleyip bir nevi tekrar, taklit etmesi durumu ile gerçekleşmektedir (Altuğ, 1997). Bunun yanı sıra yaygın eğitim merkezlerinde (halk eğitim merkezleri), liselerde (güzel sanatlar liseleri), fakültelerde (konservatuvarlar, güzel sanatlar fakülteleri, eğitim fakülteleri) usta öğreticiler, öğretmenler ve akademisyenler tarafından kurumsal bir çerçevede çeşitli düzeylerde bağlama eğitimi verilmektedir. Ayrıca, bağlama öğretimi hususunda teknolojik imkanların artmasıyla öğreticiler ve öğrencilerin istifade edeceği çeşitli materyallerin ortaya çıktığı (İmik ve Haşhaş, 2015), özellikle bağlama öğretiminde Youtube gibi sosyal medya platformlarının öğrencilerce özdenetimli öğrenme aracı olarak kullanıldığı (Atmaca ve Gerekten, 2023) bilinmektedir. Öte yandan bağlamanın öğretimine dönük yazılı materyallerin sayıca artış gösterdiği (Gerekten, 2020) ve bu materyallerin yaygın bir şekilde kullanılmaya devam edildiği görülmektedir. Çok uzun bir geçmişe sahip olmayan bu metodolojinin notalı ve notasız bir şekilde ilk örnekleri 60'lı yıllara dayanmaktadır (Ersoy, 2009). 60'lı yıllardan günümüze kadar olan süreçte paydaşların artan birikimleri, akademik nitelikteki üretimlerin artışı ve çalgının öğretimine ilişkin pedagojik yaklaşımların çeşitlenmesiyle metodolojik manada da önemli bir ivme kazanılmıştır.

### Bedensel Kurulum

Bedensel kurulum ile ilgili birçok psikomotor alan taksonomisi bulunmaktadır (Harrow, 1972; Simpson, 1972; Sönmez, 1986). Psikomotor becerilerin kazandırılmasında öğrencinin davranışı istenilen sürede, yeterlikte, yetkinlikte ve nitelikte yapması amaçlanır. Bu nedenle bedensel kurulum psikomotor davranışların öğretiminde öncül bir basamaktır (Sönmez, 1986). Simpson taksonomisine göre psikomotor alan 'algılama', 'kurulma', 'kılavuz denetiminde yapma', 'mekanikleşme', 'karmaşık davranış', 'duyurma uydurma' ve 'yaratma' basamaklarından oluşmaktadır. Bedensel kurulum basamağı bu sıralamada ikinci sıradadır (Simpson'dan akt. Akdağ, 2021).

Çalgı öğretimine ilişkin literatür incelendiğinde, çalgı öğreniminde başlangıç aşamasının en temel basamağını bedensel kurulumun öğrenimi oluşturmaktadır. Bedensel kurulum aşaması bağlama öğretiminin de başlangıç sürecindeki en temel basamaktır (Karahana, 2010; İnanıcı, 2023). 'Bedensel duruş, belirli bir davranışın gerçekleşmesi için vücudun bir bölümünün, kolun, elin, parmakların ya da hepsinin istenilen şekle getirilmesidir' (İnanıcı, 2023, s. 92). Karahana'ya göre ise bağlama performansında bedensel kurulum, 'oturuş', 'kolların durumu', 'parmakların durumu ve tuşede konumlandırılması', 'tezenenin tutulması', 'dizlerin durumu ve gövde ile açıları' şeklinde sıralanan (Karahana, 2010) bir içyapı ile sağlanır.

Bağlama çalgısının öğretimine dönük hazırlanmış bazı lisansüstü çalışmalarda (Asiltürk, 2009; Kınık, 2010; Akçalı, 2012; Ünver, 2013) bedensel kurulum kavramının 'duruş', 'tutuş' ve 'oturuş' başlıklarında yer aldığı görülür. Bahsi geçen çalışmalarda bağlama çalgısının öğretiminde bedensel kurulumun aktarılması sırasında her bir öğreticinin tercih ettiği taksonominin farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır. Bu çalışmalarda bedensel kurulum öğretiminde daha çok öğretici ve öğrencinin yaşadığı zorluk durumlarına değinilmekte ve çeşitli çözüm önerileri sunulmaktadır.

İlgili literatür incelendiğinde güncel çalışmaların İnanıcı (2023) ve Haşhaş'a (2013) ait olduğu görülmektedir. Haşhaş (2013) çalışmasında bağlama öğretmenlerinin görüşlerini alarak ve araştırmasına dahil ettiği 14 adet metodu inceleyerek bağlama çalgısı için hazırlanan metotlarda 'bağlama tutuşu' ve 'tezene tutuşu'nun öğretiminde hangi kriterlere göre yer alması gerektiğini vurgulamıştır. İnanıcı (2023) ise bağlama öğretmenlerinin görüşlerini alarak öğrencilerin bedensel kurulum aşamasında yaşadıkları sorunları tespit etmiş ve bunları 'oturma', 'çalgıyı dizde konumlandırma', 'tezene tutan eli konumlandıramama' ve 'bağlama çalmayı bilmeme' şeklinde sıralamıştır Burada ele aldığı sorunlara çözüm olarak 'yardımcı araç kullanımı', 'bedensel kurulum egzersizleri' ve 'öğretici rehberliğini' önermiştir.

Bağlama çalgısına ilişkin metodolojik materyaller sayıca istenen seviyede değildir ve nitelik yönünden eksikliklerine işaret eden çok sayıda araştırma (Koç, 2005; Akçalı, 2012; Kaya, 1993; Özdek, 2015) bulunmaktadır. Bu araştırmalarda metodolojik materyaller tercih edilen notasyon (Özdek, 2015), nüans ve dinamik işaretlerinin kullanımı (Sungur, 2019) ve terim ve simge farklılıkları (Başbuğ, 2020) gibi birçok yönden irdelenmiş ve sonraki araştırmacılar için önemli bilgiler sunulmuştur. Bağlama çalgısının metodolojik kaynaklarını nicelik ve nitelik yönünden inceleyen çok sayıda araştırma bulunmasına rağmen psikomotor beceri alanının ve çalgı öğretiminin ilk ve önemli basamağı olarak nitelendirilen bedensel kurulum aşamasının ilgili materyallerdeki işlenişini irdeleyen çalışmalar neredeyse yok gibidir. Oysa bu yolla elde edilen veriler, çalgı öğretiminin başlangıç sürecindeki niteliğin artırılmasında işe koşulabilir. Öte yandan bağlama metot yazarlarının bedensel kurulum basamağının işleniş, öğretimi, bu materyallerde yöneldikleri iç taksonomi eğilimlerinin ve kullandıkları yöntem-tekniğin belirlenmesi önemli ipuçları sunabilir.

Bağlama yazılı öğretim materyallerinin niteliklerinin incelendiği bu çalışmalardan farklı olarak bu araştırmada, bağlama öğretimine dönük hazırlanmış yazılı materyallerde yer alan bedensel kurulumla ilgili sunulan bilgiler doküman analizi yoluyla toplanmış ve yazılı materyallerden elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Materyallerde bu konunun nasıl ele alındığı (genel eğilimler, yöntem ve teknikler, planlama, strateji vb.) betimlenmiştir. Bu çalışma hazırlanan sonraki materyallerde ortak taksonominin tercih edilebilmesi, bedensel kurulum öğretim süreçlerinin niteliğinin artırılabilmesi için önemli ipuçlarını yakalayabilmek bakımından çeşitli bilgiler sunabilir.

Araştırmanın problemini '1970-2023 tarihleri arasında yayınlanmış notalı bağlama öğretim materyallerinde bedensel kurulum öğretimi aktarım, içerik ve taksonomi bağlamında nasıl ele alınmıştır?' oluşturmaktadır. Alt problemler ise,

1. Yazılı öğretim materyallerinde bedensel kurulum kavramı ne ölçüde ele alınmıştır?
2. Yazılı öğretim materyallerinde bedensel kurulumun öğretimi taksonomik yönden nasıl yapılandırılmıştır?
3. Yazılı öğretim materyallerinde bedensel kurulumun aktarımında hangi görsel araç ve gereçlerden yararlanılmıştır? şeklinde sıralanmıştır.

## Yöntem

### Araştırma Deseni

Bu çalışmada nitel bir araştırmadır. Veri toplama tekniklerinden doküman analizi kullanılmıştır. Araştırmanın dokümanları bağlama öğretimi için hazırlanmış olan yazılı öğretim materyallerinden oluşmaktadır. Doküman analizinde, araştırmanın amacı ile bağıntılı problem durumuna ilişkin yazılı ve görsel materyallerde yer alan bilgi, belge ve içerikler belirli bir sisteme göre analiz edilir (Çepni, 2007; Ary ve diğerleri, 2010; Yıldırım ve Şimşek, 2013). Doküman analizi; araştırmacılara, zaman tasarrufu ve verimliliği sunması (Bowen, 2009), büyük örneklerle çalışabilme (Corbetta, 2003) yönünden, geniş bir kapsamda çalışma (Merriam, 2009) fırsatı sunmasından, ayrıca incelenen konunun ve verinin niteliğinden (Bailey, 1982) kaynaklı olarak tercih edilir.

### Örneklem

Araştırmanın örneğini 1970-2023 tarihleri arasında bağlama öğretimi için hazırlanmış 32 adet yazılı öğretim materyali oluşmaktadır. Örneklemde yer alan eserlerin künyesi ekler kısmında verilmiştir. Örneklem basılı hallerinin tamamına Prof. Dr. Atilla Özdek'in kişisel kütüphanesinden izniyle erişilmiştir. %28.25'i son 10 yılda, %71.87'sinin ise son 20 yılda üretildiği anlaşılan örneğin tamamı, toplamda 5456 sayfalık bir dokümandır.

Araştırmada örneklem, amaçlı örneklem çeşitlerinden ölçüt örneklem ile belirlenmiştir. Ölçüt örneklem, araştırmanın amacı doğrultusunda önceden belirlenmiş olan ölçü veya ölçütleri karşılayan durumların araştırmaya dahil edilmesi durumudur (Patton, 2005). Bu ölçütler araştırmacı tarafından belirlenebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2013; Patton, 2014). Bu örneklem türünün amacı, araştırmada esas alınan problem durumlarının sonuca ulaşmasında çeşitli bilgi dağarcığını içeren durumları seçmektir (Tarhan, 2015). Bu araştırmada erişilebilirlik ve ekonomik sebeplerle ölçüt/ölçütler materyallerin 'tezeneli çalım tekniğine dönük hazırlanmış olması' ve 'bağlama öğretiminde başlangıç düzeyine hitap etmesi' olarak belirlenmiştir.

Araştırmanın verileri, doküman analizi tekniğiyle toplanmıştır. Veri toplama sürecinde çalışmanın alt problemlerinden hareketle oluşturulan ve araştırmacı tarafından hazırlanan bir veri toplama aracı kullanılmıştır. Formda, her bir araştırma alt problemi bir temada yer almış, her temada sırasıyla bağlama çalgısı için hazırlanmış yazılı öğretim materyallerinde bedensel kurulum kavramının, ne ölçüde yer aldığı, hangi taksonomi tasarımının kullanıldığı ve hangi görsel argüman ve yardımcı öğretim araçları ile desteklendiği başlıklarında toplamda yedi analiz sorusu yer almıştır.



Tablo 1

*Veri Toplama Aracı/Formu*

Temalar	Alt problemler	Sorular
Tema 1	Bedensel kurulum kavramı yazılı öğretim materyallerinde ne ölçüde ele alınmıştır?	Bedensel kurulumla ilişkin bilgiler yer almış mıdır?  Bedensel kurulum için ayrı bir ünite ya da başlığa yer verilmiş midir?  Sayfa sayısı ve toplam sayfaya göre oranı kaçtır?
Tema 2	Yazılı öğretim materyallerinde bedensel kurulum öğretimi hangi taksonomiyle ele alınmıştır?	Metotta bedensel kurulumun hangi aşamalarından bahsedilmiştir ele alınmıştır (duruş, tutuş, oturuş, vb.)  Bedensel kurulumun aşamaları hangi, sıra ile aktarılmaktadır?
Tema 3	Yazılı öğretim materyallerinde bedensel kurulumun aktarımı görsel argümanlarla ve yardımcı öğretim araçları ile desteklenmiş midir?	Metotta bedensel kurulumun aşamalarını anlatan işitsel/görsel (karekod, cd, vb.) bir materyal desteği var mıdır?  Bedensel kurulum ile ilgili kısımlarda yardımcı görsel araçlar (şekil, resim, fotoğraf ve grafik) ne ölçüde yer almıştır

**Veri Toplama Süreci**

Araştırma kapsamına dahil edilen yazılı öğretim materyalleri üç temadan ve toplamda yedi sorudan oluşan bir form ile analize tabi tutulmuştur. Formda yer alan sorular vasıtası ile dokümanlardaki içerikler taranmıştır. Öncelikle materyaller bedensel kurulum kavramının yer verilme durumuna göre incelenmiş ve bedensel kurulumla yer veren materyaller örnekleme dahil edilmiştir. Ardından materyal içerisinde bu kavrama ayrı bir üniteye ya da ayrı bir başlıkta yer verilip verilmediği incelenmiş ve ayrılan bölümün sayfa sayısının genel sayfa sayısına oranı hesaplanmıştır.

Materyallerde bedensel kurulum basamaklarından oturuş, duruş, tutuş gibi kavramların hangi sıra ile sunulduğu tespit edilmiştir. Her bir materyalde tercih edilen sıralama araştırmacılar tarafından oluşturulan belirli kodlarla sunulmuştur. Örneğin, 'O>D>PTK>TTEK>TT>' ilgili materyalde bedensel kurulumla ilgili alt başlıkların öğretiminin materyalde nasıl sıralandığını göstermektedir. Aşağıdaki tabloda kullanılan kodlar ve açıklamaları verilmiştir.



Tablo 2

*Bedensel kurulum basamaklarının araştırmada kullanılan kodları*

Kod	Açılımı
D	Duruş
O	Oturuş
BVK	Bağlamanın Vücuttaki Konumu
STEK	Sapı Tutan Elin Konumu
PTK	Parmakların Tuşedeki Konumu
TTEK	Tezene Tutan Elin Konumu
TT	Tezenenin Tutuluşu
TTGK	Tezenenin Tel Grubuna göre Konumu

Son olarak bedensel kurulum basamaklarının aktarımında kullanılan işitsel/görsel (karekod, cd, vb.) destekler ile yardımcı görsel araçların (şekil, resim, fotoğraf ve grafik) materyallerde ne ölçüde yer aldığı belirlenmiştir.

### Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler nitel analiz tekniklerinden içerik analizi ile analiz edilmiştir. İçerik analizinde sosyal bilimler alanlarındaki iletişim türlerinin tümünde (yazılı, görsel, vb.) yapı ve şekillerin ortaya konulması (Türer, 2013) amaçlanır ve böylelikle bulguların soyutlanmasında ve genellemelere ulaşmakta işe koşılır (Zimmer, 2006). İçerik analizi araştırmacı tarafından gerçekleştirilen kodlamalar ile başlamış ardından nitel araştırmalar gerçekleştiren iki uzman akademisyenden alınan görüşlerle kod ve kategorilere son şekli verilmiştir.

## Bulgular

### Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bu bölümde araştırmanın ‘yazılı öğretim materyallerinde bedensel kurulum kavramı ne ölçüde ele alınmıştır?’ alt problemine ilişkin bulgular yer almaktadır. Bu alt problem, ‘metotta bedensel kurulumla ilişkin bilgilerin varlığı, varsa ayrı bir ünite ya da başlıkta yer alıp almadığı ve bu içeriğin materyalin geneline oranla sayfa sayısı ekseninde ölçülmek istenmiştir.

Materyallerde bedensel kurulumla ilişkin içeriğin varlığının taranması sonucu aşağıdaki tablo elde edilmiştir:

Tablo 3

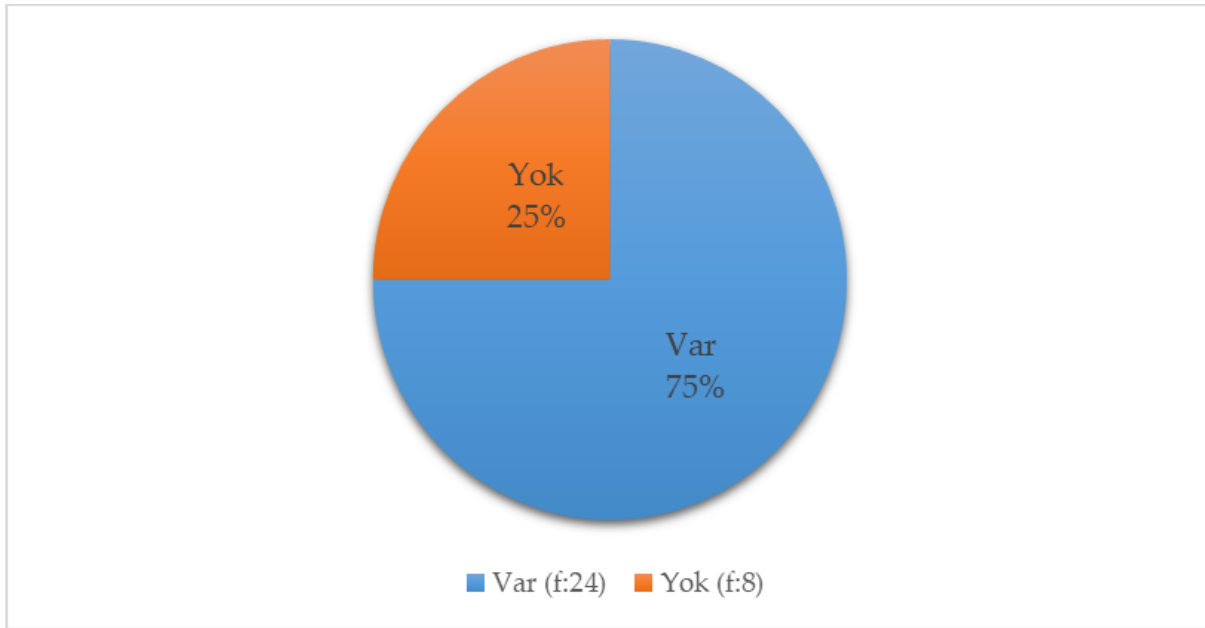
*Materyallerde Bedensel Kurulum Yeri Verilme Durumu*

Rumuz	M1	M2	M3	M4	M5	M6	M7	M8	M9	M10	M11	M12	M13	M14	M15	M16
	+	+	+	+	+	+	-	-	+	+	-	+	-	+	+	+
Rumuz	M17	M18	M19	M20	M21	M22	M23	M24	M25	M26	M27	M28	M29	M30	M31	M32
	+	-	-	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	-	+

Not. (+): Var (-): Yok

Araştırmanın örneklem grubunu oluşturan otuz iki metotta bedensel kurulumla ilişkin bilgilerin yer alıp almama durumu incelenmiş ve 32 metodun 24'ünde (%75) bu içeriğin yer aldığı fakat sekiz materyalde (%25) bedensel kurulum kavramına ilişkin herhangi bir bilginin yer almadığı gözlenmiştir.

Grafik 1

*Materyallerde Bedensel Kurulum Yeri Verme Oranı*

Öte yandan materyallerde bedensel kurulumun öğretimi ile ilgili olan içeriklerin aktarımının nasıl planlandığı incelenmiş, her bir materyalde bedensel kurulum öğretiminin nasıl ünitelendirildiği ve başlıklandırıldığı hususları irdelenmiştir. Aşağıdaki tabloda, ünite, bölüm, ana ve alt başlıklar bakımından incelenen her bir materyalin bedensel kurulum öğretiminde kullandıkları içerik stratejileri yer almaktadır:

Tablo 4

*Materyallerdeki Bedensel Kurulumla İlişkin İçeriğinin Betimlenmesi*

Rumuz	Bedensel kurulum içeriğinin betimlenmesi
M1	Toplamda üç 'ünite' den oluşan öğretim materyalinde bedensel kurulumla dönük ayrı bir ünite açılmamış, birinci üniteye tek bir başlık altında sunulmuştur. Altı başlıktan oluşan birinci üniteye dördüncü sırada yer alan bedensel kurulum başlığı 'bağlama tutuş biçimi' adı altında verilmiştir.
M2	Kısa saplı ve uzun saplı bağlamanın öğretimi için hazırlanmış olan materyal toplamda altı 'bölüm'den oluşmaktadır. Bedensel kurulum kavramına 'bağlama eğitimine giriş' adı altında birinci bölümde yer verilmiştir. Sekiz başlıktan oluşan birinci bölümde bedensel kurulumla dönük içeriklere toplamda iki alt başlık altında yer verilmiştir. Bu başlıklar 'bağlama tutuşları' ve 'tezene işaretleri ve tezene tutuş şekilleri' olarak sıralanmıştır.
M3	Dört 'bölümden' oluşan öğretim materyalinde birinci bölümde üç ana başlık yer almaktadır. Bu başlıklar arasında bedensel kurulumla yönelik içerikler 'duruşlar ve tutuşlar' adıyla üçüncü ana başlıkta yer almaktadır. Bu başlıktaki içerikler, 'sağ bileğin duruşu ve tezene tutuşu', 'bağlamanın tutuluşu', 'sol elin ve parmakların durumu' ve 'solak çalanların tutuşu' şeklinde sıralanmıştır.
M4	Materyal 12 'bölümden' oluşmaktadır. Öğretim materyalinde bedensel kurulumla birinci bölüm altında yer alan 'bağlamanın tanımı ve uygulanışı' başlığı altında yer verilmiştir. Bu başlık altında beş alt başlıkla işlenen bedensel kurulum sırasıyla 'bağlamanın tutuş şekli', 'sağ kol, bilek ve elin duruş şekli', 'tezene tutuş şekli', 'bağlama sapında sol kol el ve parmakların kullanım şekli' ve 'tezenenin bağlamaya vuruş şekli' alt başlıklarıyla irdelenmiştir.
M5	Beş 'bölümde' hazırlanmış olan öğretim materyalinde bedensel kurulum kavramına üçüncü bölümde yer verilmiştir. Üçüncü bölümün altında 'bağlama öğreniminde temel davranışlar' başlığı üç alt başlığa ayrılmış ve bedensel kurulum kavramına ikinci alt başlıkta yer verilmiştir. Burada bedensel kurulum 'bağlamanın tutuluşu', 'tezenenin tutumu' ve 'perdelere basış' sırasıyla işlenmiştir.
M6	İki 'bölümden' oluşan materyalde bedensel kurulumla dönük içerikler giriş başlığının altında verilmiştir. Dört ana başlıkta ele alınan giriş bölümünde bedensel kurulumla ilişkin bilgiler 'bağlama tutuşu ve ellerin işlevleri ve bozuk düzen akordu' alt başlığı adı altında ele alınmıştır.
M7	Toplamda üç 'üniteye' ayrılarak hazırlanmış olan öğretim materyalinde bedensel kurulum için ayrı bir ünitelendirmeye gidilmemiştir. Birinci üniteye yer alan başlıklar arasında 'bağlama duruş ve tutuş şekilleri' başlığı adı altında bedensel kurulumla dönük bilgiler yer almaktadır. 32 adet başlık bulunan birinci üniteye bedensel kurulum başlığı altıncı sırada yer almaktadır.
M8	Bedensel kurulumla ilişkin bilgiler yer almamaktadır.
M9	Öğretim materyalinde ünitelendirme tercih edilmezken bedensel kurulumla giriş kısmında yer verilmiştir. İki başlık altında işlenen bedensel kurulum 'bağlamanın tutuşu' ve 'tezene tutuşu ve sol elin pozisyonu' sıralaması ile yer almaktadır.
M10	Üç 'ana bölümde' hazırlanmış olan yazılı öğretim materyalinde bedensel kurulumla ilişkin bilgiler 'bağlamanın genel tanımı' başlığı altında yer almaktadır. Bu bölümde sırasıyla 'bağlamanın tutuluşu', 'tezenenin tutuluşu' ve 'perdelere kullanma şekli' alt başlıkları altında verilmiştir.
M11	Materyalde bedensel kurulumla ilişkin bilgiler yer almamaktadır.
M12	Materyalde toplamda üç 'ünite' yer almaktadır. Bedensel kurulumla ilişkin bilgilerin ikinci üniteye yer aldığı görülmektedir. 'Bağlamayı tanıyalım - Enstrüman çalmaya hazırlık' ismiyle

- hazırlanan ikinci ünite beş başlıktan oluşmaktadır. Beşinci sırada yer alan bedensel kurulumla ilişkin bilgiler *'duruş, tutuş ve oturuş kuralları'* başlığı altında yer almıştır.
- M13 Materyalde bedensel kurulumla ilişkin bilgiler yer almamaktadır.
- M14 *'Dersler'* şeklinde bölümlendirilen materyalde bedensel kurulumla yönelik içerikler *'İkinci ders'* başlığı altında verilmiştir. Burada *'bağlamayı tutuş şekli'* ismiyle yer alan bedensel kurulum tek bir başlıkta ele alınmıştır.
- M15 Toplamda sekiz ünitelerden oluşan öğretim materyalinde bedensel kurulum için ayrı bir ünite hazırlanmış ve bu ünite 2. sırada yer almış, kendi içinde altı alt başlıkta sunulmuştur. Bu başlıklar, *'genel konumlandırma'*, *'teknenin vücut üzerinde konumlanması'*, *'klavyenin vücut üzerinde konumlanması'*, *'tekne üzerinde bileğin konumu'*, *'tezene tutuşu'* ve *'perdelere üzerinde parmakların konumu'* şeklinde sıralanmıştır.
- M16 Beş ünitelerden oluşan yazılı öğretim materyalinde bedensel kurulumla yönelik ayrı bir ünite hazırlanmıştır ve bu ünite de yedi alt başlık yer almıştır. Bu başlıklar, *'bağlamanın tutuluşu'*, *'sol el pozisyonu'*, *'perdelere basış'*, *'sol eldeki yanlış pozisyonlar'*, *'sağ el pozisyonu (tezenenin tutuluşu)'*, *'tezenenin telde çalışması'* ve *'sağ eldeki yanlış pozisyonlar'* şeklinde sıralanmıştır.
- M17 Toplamda üç üniteye sahip olan öğretim materyalinde bedensel kurulum için ayrı bir ünitelendirmeye gidilmemiştir. Birinci üniteye yer alan başlıklar arasında *'bağlama duruş ve tutuş şekilleri'* başlığı adı altında bedensel kurulumla dönük bilgiler yer almaktadır. Otuz iki adet başlık bulunan materyalde birinci üniteye bedensel kurulum başlığı, altıncı sırada yer almaktadır.
- M18 Materyalde bedensel kurulumla ilişkin bilgiler yer almamaktadır.
- M19 Materyalde bedensel kurulumla ilişkin bilgiler yer almamaktadır.
- M20 Ünitelere ayrılmadan başlıklar altında toplanarak hazırlanan öğretim materyalinde bedensel kurulumla ayrı bir bölümde yer verilmiştir. *'Bedensel kuruluş'* adıyla ikinci ana başlıkta yer verilen bedensel kurulum içerikleri üç alt başlıkta incelenmiştir. Bu başlıklar, *'bağlamanın tutulması'*, *'parmakların tuşede konumlandırılması'* ve *'tezenenin tutulması'* isimleriyle sıralanarak materyalde yer almıştır.
- M21 Materyalde herhangi bir ünitelendirme tercih edilmemiştir. Giriş kısmında ele alınan bedensel kurulumla dönük içeriklerin herhangi bir başlık altında toplanmadığı gözlemlenmiştir.
- M22 Yazılı öğretim materyalinde ünitelendirme bulunmazken içerikler konu başlıkları altında toplanmaktadır. Bedensel kurulumla ait bilgilere giriş kısmında yer verilmiştir. Bedensel kurulumla ait içerikler sırasıyla *'Bağlamanın tutuluş şekli'* ve *'Tezenenin (tezene'nin) tutuluş şekli'* alt başlıklarında toplanarak materyalde yer almıştır.
- M23 Toplamda üç ünitelerden oluşan öğretim materyalinde bedensel kurulumla ait bilgiler ikinci üniteye yer almaktadır. Yirmi üç başlıktan oluşan ikinci üniteye bedensel kurulum içerikleri ikinci sırada *'oturuş ve bağlamanın tutuluşu'* başlığıyla yer almıştır.
- M24 Ünitelendirme yapılmadan başlıklar halinde hazırlanan öğretim materyalinde bedensel kurulumla yönelik bilgiler giriş kısmında yer almaktadır. Bedensel kurulumla ait içerikler üçüncü sırada *'bağlamanın tutuluşu'* başlığı altında sunulmuştur.
- M25 Materyalde bedensel kurulumla ilişkin bilgiler yer almamaktadır.
- M26 Beş üniteye ayrılarak hazırlanan yazılı öğretim materyalinde bedensel kurulumla yönelik bilgiler birinci üniteye yer almaktadır. Sekiz başlıktan oluşan birinci üniteye bedensel kurulumla

- ait bilgiler *'sağ elde tezene tutuluşu, bağlamanın tutuluşu'* başlığı adı altında ve ikinci sırada yer almaktadır.
- M27 Herhangi bir ünitelendirme tercih edilmeden hazırlanan yazılı öğretim materyalinde bedensel kurulumu ait bilgiler giriş bölümünde *'bağlama çalarken dikkat edilmesi gereken noktalar'* başlığı altında verilmiştir.
- M28 İki ana bölümden oluşan yazılı öğretim materyalinde bedensel kurulumu ait bilgiler birinci bölümde verilmektedir. *'Bağlamanın tezeneli icra tekniğindeki tutuş biçimi'* başlığı altında verilen bedensel kurulumu ilişkin içerikler birinci bölümün ilk başında verilerek ayrı bir ünitelendirme tercih edilmemiştir.
- M29 Herhangi bir ünitelendirme tercih edilmeden hazırlanan yazılı öğretim materyalinde bedensel kurulumu ait bilgiler giriş bölümünde *'bağlama çalarken dikkat edilmesi gereken noktalar'* başlığı altında verilmiştir.
- M30 Ünitelendirme olmaksızın başlıklar altında içeriklerin aktarıldığı öğretim materyalinde bedensel kurulumu ait veriler materyalin son sayfasında *'bağlama tutuş şekilleri'* başlığı altında verilmiştir.
- M31 Materyalde bedensel kurulumu ilişkin bilgiler yer almamaktadır.
- M32 Altı bölüme ayrılarak hazırlanan öğretim materyalinde bedensel kurulumu dönük bilgiler birinci bölümde bulunmaktadır. On yedi ana başlıktan oluşan birinci bölümde bedensel kurulumu dönük hazırlanan içeriklerin tamamı *'bağlamanın tutuş pozisyonları ve çalım bilgileri'* başlığı altında toplanmıştır.

Araştırmaya dahil edilen materyallerin büyük bir çoğunluğunda (f: 20) bedensel kurulumun öğretimine yönelik içerikler 'alt başlık'lar altında toplanarak sunulmuştur. Fakat büyük çoğunluğunda (%83.33) bir ünitelendirmeye gidilmediği ve genellikle ilk sayfalarda bazı temel yönlendirmelerin yapıldığı anlaşılmaktadır. Örneklemdeki materyallerden yalnızca dört tanesinde (%16.66) bedensel kurulumun öğretimine dönük ünitelendirme yapıldığı görülmektedir.

Materyallerde bedensel kurulumun öğretimine ayrılan sayfalar incelenmiş, her bir materyaldeki bu sayfaların materyalin tüm sayfalarına oranı belirlenerek örneklemin genel bir görünümü çıkarılmıştır:

Tablo 5

*Materyallerde Bedensel Kurulumu Ayrılan Sayfa Sayısının Genel Sayfa Sayısına Oranı*

Rumuz	Sayfa sayısı	Frekans	%	Rumuz	Sayfa sayısı	Frekans	%
M1	178	2	%1.12	M17	224	1	%0.44
M2	301	3	%0.99	M18	186	0	%0
M3	102	2	%1.96	M19	131	0	%0
M4	183	4	%2.18	M20	272	5	%1.83
M5	189	3	%1.58	M21	91	1	%1.09
M6	132	1	%0.75	M22	32	1	%3.12
M7	100	0	%0	M23	242	5	%2.06
M8	178	0	%0	M24	126	3	%2.38
M9	85	2	%2.35	M25	148	0	%0
M10	71	2	%2.81	M26	195	1	%0.51
M11	207	0	%0	M27	96	2	%2.08
M12	148	2	%1.35	M28	253	1	%0.39
M13	80	0	%0	M29	304	1	%0.32
M14	198	3	%1.51	M30	154	1	%0.64
M15	171	4	%2.33	M31	94	0	%0
M16	296	12	%4.05	M32	289	3	%1.03
Toplam					5456	65	%1.19

Tablo incelendiğinde, materyallerde (f: 32) örneklemin toplamında bedensel kurulum öğretimine ayrılan sayfaların (f: 65) toplam sayfa sayısına (f: 5456) oranı %1.19 dur. Bu materyaller arasında bedensel kurulumu en fazla sayfa sayısını ayıran materyalin 'M16' olduğu (f:12), ortalama sayfa sayısının ise 2.03 olduğu tespit edilmiştir.

### İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bu kısımda araştırmanın 'yazılı öğretim materyallerinde bedensel kurulum öğretimi hangi taksonomiyle ele alınmıştır?' alt problemine ilişkin bulgular yer almaktadır. Bu alt problem 'metotta bedensel kurulumun aşamalarının bahsediliş ve ele alınış (duruş, tutuş, oturuş, vb.) durumu' ve 'bedensel kurulum aşamalarının aktarılmasında tercih edilen sıralamanın tespiti' şeklinde iki alt başlıkta yapılandırılmıştır.

Örnekleme yer alan materyallerde bedensel kurulumun öğretim sırası incelenmiş duruşu, oturuş ve bağlamanın vücuttaki konumu gibi bedensel kurulum aşamalarının materyallerde nasıl ele alındığı incelenmiş, her bir materyaldeki ilgili kavramlar aşağıdaki tabloda sunulmuştur:

Tablo 6

*Materyaldeki Aktarım Sırasına Göre Bedensel Kurulum Kavramları*

Rumuz	Materyaldeki aktarım sırasına göre bedensel kurulum kavramları
M1	Parmakların tuşedeki konumu, bağlamanın vücuttaki konumu, oturuş.
M2	Bağlamanın vücuttaki konumu, sapı tutan elin konumu, parmakların tuşedeki konumu, tezene tutan elin konumu, tezenenin tutuluşu.
M3	Tezene tutan elin konumu, tezenenin tutuluşu, bağlamanın vücuttaki konumu, oturuş.
M4	Bağlamanın vücuttaki konumu, oturuş, tezene tutan elin konumu, tezenenin tutuluşu, sapı tutan el konumu, parmakların tuşedeki konumu, tezenenin tel grubuna göre konumu.
M5	Oturuş, bağlamanın vücuttaki konumu, tezene tutan elin konumu, sapı tutan elin konumu, tezenenin tutuluşu, parmakların tuşedeki konumu.
M6	Oturuş, sapı tutan elin konumu, tezenenin tutuluşu, tezenenin tel grubuna göre konumu, parmakların tuşedeki konumu.
M9	Bağlamanın vücuttaki konumu, oturuş, sapı tutan elin konumu, tezene tutan elin konumu.
M10	Bağlamanın vücuttaki konumu, tezenenin tutuluşu, parmakların tuşedeki konumu.
M12	Duruş, oturuş, bağlamanın vücuttaki konumu, tezenenin tutuluşu, tezene tutan elin konumu, sapı tutan elin konumu, parmakların tuşedeki konumu.
M14	Oturuş, bağlamanın vücuttaki konumu, tezene tutan elin konumu, tezenenin tutuluşu, parmakların tuşedeki konumu.
M15	Duruş, oturuş, bağlamanın vücuttaki konumu, sapı tutan elin konumu, tezene tutan elin konumu, tezenenin tutuluşu, parmakların tuşedeki konumu.
M16	Duruş, oturuş, bağlamanın vücuttaki konumu, tezene tutan elin konumu, sapı tutan elin konumu, parmakların tuşedeki konumu, tezenenin tutuluşu, tezenenin tel grubuna göre konumu.
M17	Oturuş, bağlamanın vücuttaki konumu, tezene tutan elin konumu, tezenenin tutuluşu, sapı tutan elin konumu, parmakların tuşedeki konumu.
M20	Duruş, oturuş, bağlamanın vücuttaki konumu, tezene tutan elin konumu, parmakların tuşedeki konumu, sapı tutan elin konumu, tezenenin tutuluşu.
M21	Tezenenin tutuluşu, parmakların tuşedeki konumu.
M22	Oturuş, sapı tutan elin konumu, parmakların tuşedeki konumu, tezenenin tutuluşu.
M23	Oturuş, bağlamanın vücuttaki konumu, tezeneyi tutan elin konumu, sapı tutan elin konumu.
M24	Bağlamanın vücuttaki konumu, tezeneyi tutan elin konumu, sapı tutan elin konumu, parmakların tuşedeki konumu, tezenenin tutuluşu.
M26	Tezenenin tutuluşu, bağlamanın vücuttaki konumu, sapı tutan elin konumu.
M27	Oturuş, bağlamanın vücuttaki konumu, tezene tutan elin konumu, tezenenin tutuluşu, parmakların tuşedeki konumu.
M28	Tezene tutan elin konumu, bağlamanın vücuttaki konumu, sapı tutan elin konumu.

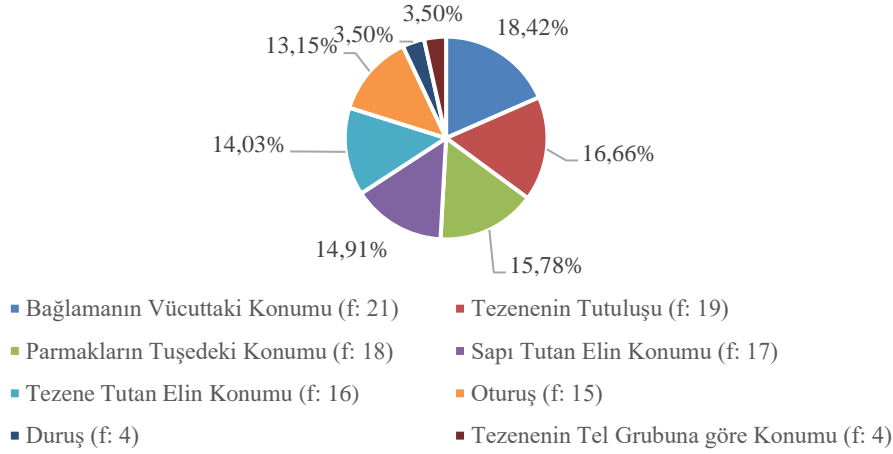


M29	Oturuş, bağlamanın vücuttaki konumu, tezene tutan elin konumu, tezenenin tutuluşu, parmakların tuşedeki konumu.
M30	Bağlamanın vücuttaki konumu, tezene tutan elin konumu, sapı tutan elin konumu.
M32	Bağlamanın vücuttaki konumu, tezene tutan elin konumu, sapı tutan elin konumu, parmakların tuşedeki konumu, tezenenin tutuluşu, tezenenin tel grubuna göre konumu.

Örnekleme yer alan materyallerde bedensel kurulumla ilişkin çok sayıda kavramın varlığı söz konusudur. Bu kavramlar (f: 8) her bir materyaldeki kullanım sıklığına göre 'bağlamanın vücuttaki konumu' (f: 21), 'tezenenin tutuluşu' (f: 19), 'parmakların tuşedeki konumu' (f: 18), 'sapı tutan elin konumu' (f: 17), 'tezene tutan elin konumu' (f: 16), 'oturuş' (f: 15), 'duruş' (f: 4), ve 'tezenenin tel grubuna göre konumu' (f: 4) şeklinde sıralanmaktadır:

## Grafik 2

*Materyallerde Bedensel Kurulum Aşamalarının Genel Dağılım Oranı*



Materyallerde yer alan sekiz bedensel kurulum aşamasına ilişkin kavramların dağılımında ön plana 'bağlamanın vücuttaki konumu', 'tezenenin tutuluşu' ve 'parmakların tuşedeki konumu' çıkmaktadır. Materyallerde yer alan bedensel kurulum aşamasına ilişkin kavramların her biri yukarıda verilen (bkz. Tablo 6) şekliyle dizilimleri ve frekansları bakımından analiz edilmiştir. Tablo 1'de yer alan kodlar materyalde bedensel kurulum aşamalarının hangi sırayla ele alındığını görselleştirmek amacıyla hazırlanmıştır. Örneğin, 'PTK>BVK>O' kod dizilimi, materyalde bedensel kurulumun sırasıyla 'parmakların tuşedeki konumu', 'bağlamanın vücuttaki konumu', 'oturuş' aşamalarının öğretildiği sıralamayı göstermektedir:

Tablo 7

*Materyalde Bedensel Kurulum Aşamalarının Kod Dizilimleri İle Sıralaması*

Rumuz	Kod dizilimleri
M1	PTK>BVK>O
M2	BVK >STEK>PTK>TTEK>TT
M3	TTEK>TT> BVK >O>STEK>PTK
M4	BVK >O>TTEK>TT>STEK>PTK>TTGK
M5	O> BVK >TTEK>STEK>TT>PTK
M6	O>STEK>TTGK>PTK
M9	BVK >O>STEK>TTEK
M10	BVK >TT>PTK
M12	D>O> BVK >TT>TTEK>STEK>PTK
M14	O> BVK >TTEK>TT>PTK
M15	D>O> BVK >STEK>TTEK>TT>PTK
M16	D>O> BVK >TTEK>STEK>PTK>TT>TTGK
M17	O> BVK >TTEK>TT>STEK>PTK
M20	D>O> BVK >TTEK>PTK>STEK>TT
M21	TT>PTK
M22	O>STEK>PTK>TT
M23	O> BVK >TTEK>STEK
M24	BVK >TTEK>STEK>PTK>TT
M26	TT> BVK >STEK
M27	O> BVK >TTEK>TT>PTK
M28	TTEK> BVK >STEK
M29	O> BVK >TTEK>TT>PTK
M30	BVK >TTEK>STEK
M32	BVK >TTEK>STEK>PTK>TT>TTGK

Benzer kod dizilimleri kategorize edildiğinde materyallerde en çok karşılaşılan dizilimin 'O>BVK>TTEK>TT>PTK' şeklinde olduğu (f: 3), diğer materyallerdeki kod dizilimlerinin ise birbirlerinden oldukça farklı bir sıralama ve görünüme sahip oldukları görülmüştür. Materyallerde sıklıkla 'oturuş', 'bağlamanın vücuttaki konumu', 'tezene tutan elin konum', 'tezenenin tutumu' ve 'parmakların tuşedeki konumu' şeklinde bir sıra ile bedensel kurulum öğretilmektedir.

### **Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular**

Bu bölümde araştırmanın 'yazılı öğretim materyallerinde bedensel kurulumun aktarımı görsel argümanlarla ve yardımcı öğretim araçları ile desteklenmiş midir?' alt problemine ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Bu alt problem 'metotta bedensel kurulumun aşamalarını anlatan işitsel/görsel (karekod, cd, vb.) bir materyal desteğinin yer alıp, almama durumu' ve 'bedensel kurulum ile ilgili kısımlarda yardımcı görsel araçlar (şekil, resim, fotoğraf ve grafik) yer alma durumunun ne ölçüde gerçekleştiği' şeklinde iki alt başlıkta yapılandırılmıştır.

Örnekleme yer alan materyallerde bedensel kurulumun öğretimine yönelik içeriklerin aktarımında görsel ve işitsel araçlarla desteklenme durumu incelenmiştir. Elde edilen veriler aşağıdaki tabloda sunulmuştur:

Tablo 8

*Materyallerde Bedensel Kurulum İçeriklerinin Aktarımında Görsel Destek Kullanım Durumu*

Rumuz	Şekil	Tablo	Fotoğraf	Kroki	CD/DVD	Karekod	Link
M1	-	-	+	+	-	-	-
M2	-	-	+	-	-	-	-
M3	-	-	+	-	-	-	-
M4	-	-	+	+	-	-	-
M5	-	-	+	-	-	-	-
M6	+	-	-	+	-	-	-
M9	-	-	+	-	+	-	-
M10	-	-	+	-	-	-	-
M12	-	-	+	-	-	-	-
M14	-	-	+	-	-	-	-
M15	-	-	+	-	-	-	-
M16	-	-	+	-	+	-	-
M17	-	-	+	-	-	-	-
M20	-	-	+	-	-	-	-
M21	+	-	-	-	-	-	-
M22	+	-	-	-	-	-	-
M23	-	-	+	-	-	-	-
M24	-	-	+	-	-	-	-
M26	-	-	+	-	-	-	-
M27	+	-	-	-	-	-	-
M28	-	-	+	-	-	-	-
M29	+	-	-	-	-	-	-
M30	-	-	+	-	-	-	-
M32	-	-	+	-	-	-	-
Toplam	5	0	19	3	2	0	0
%	%15.62	%0	%59.37	%9.37	%6.25	%0	%0

Yardımcı araçların en çok kullanıldığı materyaller M1, M4, M6 ve M9'dur. Bu materyallerin örneklem içindeki payı %12.5'dir. Bu materyaller incelendiğinde %59.37'lik bir kısmı fotoğraflarla

(f: 19), %15.62'si şekillerle, %9.37'si krokilerle ve %6.25'si ise CD/DVD desteği ile bedensel kurulumun öğretimini kolaylaştırmayı amaçlamıştır. Bedensel kurulumu yer veren materyallerde en az bir adet görsel ve/ve ya işitsel yardımcı araç kullanıldığı görülmüştür.

Materyallerde bedensel kurulumun aktarımında kullanılan yardımcı araçların tamamını görsel materyaller oluşturmaktadır. Bu materyallerin her birinde bedensel kurulumun neredeyse her bir aşaması için farklı bir araç tercih edilmiştir. Ayrıca metotlardaki en fazla görsel desteğin bedensel kurulumla ilgili bölümlerde yer aldığı görülmüştür:

Tablo 9

*Materyallerde Kullanılan Yardımcı Görsel Araçlara İlişkin Betimlemeler*

Rumuz	Materyallerde kullanılan yardımcı görsel araçlara ilişkin betimlemeler
M1	Materyalin bedensel kurulum ile ilgili alanında parmakların tuşedeki konumu bir fotoğraf ve bir kroki ve bağlamanın vücuttaki konumu bir fotoğraf olarak materyalde bedensel kurulumla dönük hazırlanan bölümlerde toplamda iki fotoğraf ve bir krokiden istifade edilmiştir.
M2	Materyalde bedensel kurulumla dönük hazırlanan alt başlıkta bağlamanın vücuttaki konumu iki fotoğrafla ve tezenenin tutuluşu altı fotoğraf ile materyalde yer almıştır.
M3	Öğretim materyalinde bedensel kurulumla yönelik içeriklerin yer aldığı bölümde tezene tutan elin konumu bir fotoğraf, tezenenin tutuluşu iki fotoğraf, bağlamanın vücuttaki konumu bir fotoğraf, oturuş bir fotoğraf, parmakların tuşedeki konumu bir fotoğraf ve sapı tutan elin konumu bir fotoğraf olacak şekilde toplamda yedi adet fotoğraftan istifade edilmiştir.
M4	Materyalde bağlamanın vücuttaki konumu bir fotoğraf, tezenenin tutuluşu bir fotoğraf ve parmakların tuşedeki konumu üç kroki olacak şekilde bedensel kurulumla yönelik hazırlanan bölümde yer almıştır.
M5	Öğretim materyalinde bedensel kurulumla yönelik hazırlanan alt başlıkta bağlamanın vücuttaki konumuna bir fotoğraf, tezenenin tutuluşuna bir fotoğraf ve parmakların tuşedeki konumuna iki fotoğraf koyularak yer verilmiştir.
M6	Materyalde bedensel kurulumla yer verilen alt başlıkta bağlamanın vücuttaki konumuna yönelik bir adet krokiden istifade edilmiştir.
M9	Yazılı öğretim materyalinde bedensel kurulumla dönük hazırlanan alt başlıkta bağlamanın vücuttaki konumuna bir fotoğraf, sapı tutan elin konumuna bir fotoğraf ve tezenenin tutuluşuna yönelik bir fotoğraf kullanılmıştır.
M10	Materyalde bedensel kurulumla yönelik hazırlanan alt başlıkta bağlamanın vücuttaki konumu bir fotoğraf ve tezenenin tutuluşu bir fotoğraf ile desteklenmiştir.
M12	Yazılı öğretim materyalinde bedensel kurulumla dönük içeriklerin bulunduğu alt başlıkta oturuş bir fotoğraf, bağlamanın vücuttaki konumu iki fotoğraf, tezenenin tutuluşu bir fotoğraf, tezene tutan elin konumu iki fotoğraf, sapı tutan elin konumu bir fotoğraf ve parmakların tuşedeki konumu bir fotoğraf ile aktarılmıştır.
M14	Materyalde bedensel kurulumun öğretimine dönük hazırlanan alt başlıkta oturuş iki fotoğraf, bağlamanın vücuttaki konumu bir fotoğraf, tezenenin tutuluşu bir fotoğraf ve bağlamanın vücuttaki konumu bir fotoğraf kullanılarak aktarılmıştır.
M15	Yazılı öğretim materyalinde bedensel kurulumla dönük hazırlanan bölümde bağlamanın vücuttaki konumu iki fotoğraf, sapı tutan elin konumu bir fotoğraf, tezene tutan eli konumu bir fotoğraf, tezenenin tutuluşu bir fotoğraf ve parmakların tuşedeki konumu bir fotoğraf ile yer almıştır.

- M16 Bağlama öğretim materyalinde bedensel kurulumu yönelik hazırlanan ünite de oturuş, duruş, bağlamanın vücuttaki konumu tek bir fotoğrafta yer almıştır. Sapı tutan elin konumu dört fotoğraf, parmakların tuşedeki konumu iki fotoğraf, tezenenin tutuluşu iki fotoğraf ve tezenenin tel grubuna göre konumu bir fotoğraf ile aktarılmıştır. Bunlara ek olarak parmakların tuşedeki yanlış konumu bir fotoğraf, sapı tutan elin yanlış konumu bir fotoğraf, tezenenin tel grubuna göre yanlış konumu iki fotoğraf ve tezene tutan elin yanlış konumu iki fotoğraf ile materyalde yer almıştır. Materyalde sadece fotoğraf kullanımı tercih edilirken toplamda on altı adet fotoğraftan istifade edilmiştir.
- M17 Materyalde bedensel kurulumun öğretimine dönük hazırlanan alt başlıkta toplamda sekiz adet fotoğraf kullanılmıştır. Bunlar sırasıyla oturuş bir fotoğraf, tezene bir fotoğraf, bağlamanın vücuttaki konumu bir fotoğraf, tezene tutan elin konumu bir fotoğraf, tezenenin tel grubuna göre konumu bir fotoğraf, tezenenin tutuluşu bir fotoğraf, sapı tutan elin konumu bir fotoğraf ve parmakların tuşedeki konumu bir fotoğrafla yer almıştır.
- M20 Bedensel kurulumun öğretimini tek bir ünite de toplayan materyalde toplamda 16 adet fotoğraf kullanılmıştır. Bunlar duruş iki fotoğraf, oturuş bir fotoğraf, bağlamanın vücuttaki konumu iki fotoğraf, sapı tutan elin konumu bir fotoğraf, parmakların tuşedeki konumu beş fotoğraf, tezenenin tutuluşu üç fotoğraf ve burada yer alan aşamaların genelinin verildiği iki fotoğrafa yer verilmiştir.
- M21 Materyalde bedensel kurulumu dönük hazırlanan alt başlıkta tezenenin tutuluşu bir şekil, parmakların tuşedeki konumu bir şekil ve parmak numaraları bir şekil kullanılarak aktarılmıştır.
- M22 Yazılı öğretim materyalinde bedensel kurulumu yer verilen alt başlıkta sapı tutan elin konumu bir şekil ve tezenenin tutulması bir şekil kullanılarak öğretim gerçekleştirilmiştir.
- M23 Öğretim materyalinde bedensel kurulumu yönelik hazırlanan alt başlıkta oturuş ve bağlamanın vücuttaki konumu iki fotoğraf, tezene tutan elin konumu iki fotoğraf ve sapı tutan elin konumu iki fotoğrafta yer almıştır. Bunların yanı sıra yanlış oturuş ve bağlamanın vücuttaki yanlış konumu üç fotoğrafta, tezene tutan elin yanlış konumu iki fotoğrafta ve sapı tutan elin yanlış konumu bir fotoğrafta gösterilmiştir.
- M24 Materyalde bedensel kurulumun öğretimine yer verilen alt başlıkta oturuş bir fotoğraf, bağlamanın vücuttaki konumu bir fotoğraf, sapı tutan elin konumu bir fotoğraf ve tezene tutan elin konumu bir fotoğraf kullanılarak aktarılmıştır.
- M26 Materyalin bedensel kurulumun öğretimine yer verilen alt başlığında tezenenin tutuluşu bir fotoğraf ve bağlamanın vücuttaki konumu bir fotoğraf kullanılarak aktarılmıştır.
- M27 Materyalde bedensel kurulumun öğretime yönelik hazırlanan alt başlıkta oturuş bir şekil, bağlamanın vücuttaki konumu üç şekil, tezenenin tutuluşu iki şekil ve parmakların tuşedeki konumu bir şekil olarak öğretim gerçekleştirilmiştir.
- M28 Yazılı öğretim materyalinde bedensel kurulumun yer aldığı başlık tezene tutan elin konumu bir fotoğraf, bağlamanın vücuttaki konumu bir fotoğraf ve sapı tutan elin konumu bir fotoğraftan faydalanılarak hazırlanmıştır.
- M29 Bağlama öğretimine yönelik hazırlanan materyalde bedensel kurulumun aktarılmasında toplamda yedi adet şekilden faydalanılmıştır. Bunlar sarasıyla oturuş bir şekil, bağlamanın vücuttaki konumu üç şekil, tezenenin tutuluşu iki şekil ve parmakların tuşedeki konumu bir şekil olarak aktarım gerçekleştirilmiştir.
- M30 Materyalde bedensel kurulumu yönelik hazırlanan alt başlıkta bağlamanın öğretim vücuttaki konumu bir fotoğraf, tezene tutan elin konumu bir fotoğraf ve sapı tutan elin konumu bir fotoğraf kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

- 
- M32 Yazılı öğretim materyalinde bedensel kurulumun öğretimi bağlamanın vücuttaki konumu bir fotoğraf, tezene tutan elin konumu bir fotoğraf, oturuş bir fotoğraf, sapı tutan elin konumu iki fotoğraf, parmakların tuşedeki konumu üç fotoğraf, tezenenin tutuluşu bir fotoğraf ve tezenenin tel grubuna göre konumu bir fotoğraftan istifade edilerek desteklenmiştir.
- 

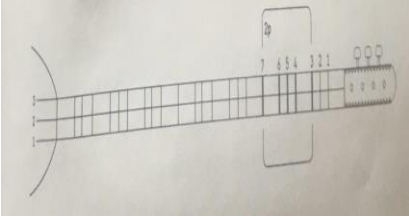
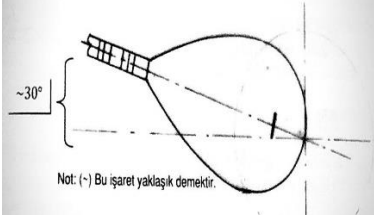
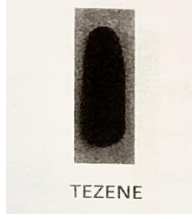
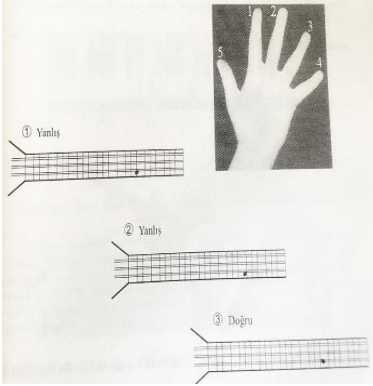

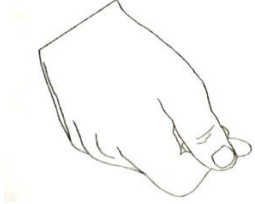
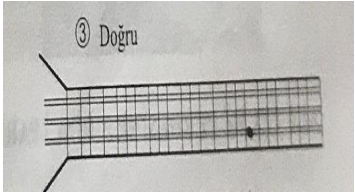


Materyallerde bedensel kurulumun aşamalarının aktarımında diğer görsel unsurlara kıyasla en fazla (f: 121) fotoğraf kullanımından istifade edildiği görülmüştür. Bedensel kurulumun yer aldığı materyallerde kullanılan görsel desteklerin %83.44'lük bir alanına tekabül etmektedir.

Örnekleme yer alan neredeyse tüm materyallerin (f: 24) bedensel kurulumun öğretimine yönelik hazırlanan içeriklerinde görsel araçlardan yararlandığı görülmüştür. Bedensel kurulumun aşamalarının aktarımını desteklemek amacıyla metotlarda yer verilen bazı görseller aşağıdaki tabloda verilmiştir:



Tablo 10

*Materyallerde Bedensel Kurulum Aşamalarının Aktarımında Kullanılan Görsel Örnekleri*

Parmakların tuşedeki konumuna yönelik görseller	Bağlamanın vücuttaki konumlandırılmasına ilişkin görseller	Tezenenin konumlandırılmasına dönük görseller
		
Bağlamada ikinci pozisyona ilişkin bir görsel örneği (Erzincan, 2021, s. 13)	Bağlamanın vücut üzerindeki konumlandırılmasına ilişkin bir görsel örneği (Durul, 2018, s. 17)	Tezene görseli örneği (Elmalı, 2017, s. 11)
		
Parmakların tuşe üzerinde konumlandırılmasına ve parmak numaralarına ilişkin görsel örneği (Akmaz, 2001, s. 7)	Bağlamanın vücut üzerindeki konumu, duruş ve oturuşa dönük bir görsel örneği (Arafat, 2008, s. 10)	Tezenenin tutuluşuna dönük görsel örneği (Arafat, 2008b, s. 31)
		
Parmakların tuşedeki doğru konumuna dönük görsel örneği (Akmaz, 2001, s. 7)	Bağlamanın vücuttaki doğru konumuna ilişkin görsel örneği (Sağ ve Erzincan, 2009, s. 29)	Tezene tutan elin konumuna dönük bir görsel örneği (Ekici, 2012, s. 34)

Metotlarda bedensel kurulum aşamalarının öğretimini desteklemek amacıyla görsel argümanlardan istifade edilmiştir. Bunlar arasında şekil, kroki ve fotoğraf kullanımına yönelilerek öğrenciye mümkün oldukça ayrıntılı ve doğru bir aktarım gerçekleşmesinin hedeflendiği gözlenmiştir.

### Tartışma ve Sonuçlar

Araştırmada, bağlama çalgısının öğretimine dönük hazırlanmış yazılı öğretim materyallerinde, psikomotor alanın 'bedensel kurulum' aşamasının nasıl yapılandırıldığı araştırılmıştır. Bu amaca

dönük olarak öncelikle materyallerde bu aşamanın yer alıp almadığı ve yer verildiyse ne ölçüde verildiği tespit edilmiştir. Ardından bedensel kurulum aşamasına yer verilen materyaller sınırlılığında, bu aşamanın materyalde taksonomik olarak nasıl yapılandırıldığı ve anlatımın hangi yardımcı görsel ve işitsel araçlarla desteklendiğine ilişkin elde edilen bulgular okuyucuya sunulmuştur.

Araştırma örneğinde yer alan materyalleri çeşitli yönlerden inceleyen çok sayıda araştırma (Akçalı,2012; Haşhaş, 2013; Sungur, 2019; Başbuğ, 2020), materyallerin 'metot' adını taşımasına rağmen birçoğunun ticari amaçlarla hazırlanmış birer türkü nota kitabı niteliğinde olduklarını vurgulamaktadır (Özdek, 2005; Ekici, 2006). Öyle ki araştırma örneğinde yer alan bazı başlangıç seviyesine dönük hazırlanmış materyallerin yazarların isimlendirmede 'bağlama eğitimi' ve 'metot' ibarelerinin tercih etmelerine rağmen 'bedensel kurulum'a yer vermedikleri görülmüştür. Bedensel kurulum, bir yandan beklenen davranışın gerçekleşmesi bir yandan da sonraki olası öğrenme sorunlarının oluşmaması için (İnanıcı, 2023) önemli bir psikomotor öğretimi başlangıç basamağıdır (Sönmez, 1986). Bu nedenle, hazırlanan metodolojik materyallerin bu karakteristiğe uygun olması beklenir. Örnekte yer alan materyallerin yazardan yazara değişmekle birlikte 'ünite', 'ders', ve 'bölüm' gibi isimlendirilen parçalarla hedef kitesine ulaştığı ve neredeyse tüm materyalin 'bedensel kurulum'a ilk sayfalarında yer verdiği görülmüştür. Ayrıca son 10 yılda üretilen metot adını ve amacını taşıyan çalışmalar arasında bedensel kurulumun anlatımına yer vermeyen materyal neredeyse bulunmamaktadır. Bu durum, bağlama metodolojisinin bu manada önemli niteliksel ilerlemeler kat ettiğini göstermektedir.

Materyallerde bedensel kurulum basamağının nicel manada ne denli yer bulduğu kabaca fikir vermesi açısından 'sayfa sayısı' değişkeni ile belirlenmeye çalışılmıştır. Sahip olduğu sayfa sayısına oranla bedensel kurulumun aktarımına yer verme oranları %4.05 ve %0.32 aralığında olup ilgili sayfa ortalaması ise 2.03'e tekabül etmektedir. Çalgı öğretimin en kritik aşaması olarak kabul edilen bedensel kurulumun (Fenmen, 1991; Uslu, 2012; Yinal, 2019) materyaldeki öğretime yazarlarca - çoğu zaman da neredeyse sadece fotoğraf ve şekillerle olmak üzere- bu denli az yer verilmesi, bedensel kurulumla ilişkin 'öz düzenlemeli öğrenim'e (Turhal ve Barış, 2019) olan inançları ile ilgili olabilir. Öyle ki, geleneksel Türk müziği öğreticileri arasında çalgılarının öğretiminin herhangi bir rehber olmadan tam manasıyla gerçekleşmeyeceği yönünde bir algının varlığı sürmektedir (Beşiroğlu, 1998; Değirmencioğlu, 2011; Kahyaoğlu, 2017). Materyal yazarları, öğrencinin öğrenme davranışını kontrol edebilecek bir rehberin olası varlığına dönük bir düşünceye sahip olabilirler.

Bedensel kurulum aşaması, bağlama çalgısının öğretiminde duruş, oturuş, bağlamayı vücutta konumlandırma, el ve kolların bağlamaya göre konumları -tezeneli teknikler öğretilen tezene tutuşu- gibi alt basamaklardan oluşur (Karahana, 2010; Akçalı, 2012; İnanıcı, 2023). Yazarların materyallerinde bedensel kurulumun alt basamaklarının öğretime ilişkin taksonomik tercihlerinin birbirinden farklılaşabildiği ve oldukça çeşitlilik gösterdiği görülmüştür.

Araştırma, bağlama çalgısının öğretiminde bedensel kurulumla ilişkin metodoloji belirlenen örneklem üzerinden betimlemeye çalışılmıştır. Bu bağlamda, psikomotor bir beceri olarak bağlama çalgısında tezeneli icranın öğretiminde, bedensel kurulum basamağının, 'oturuş, duruş, bağlamanın vücuttaki konumu, sapı tutan elin konumu, parmakların tuşedeki konumu, tezene tutan elin konumu, tezenenin tutuluşu, tezenenin tel grubuna göre konumu' olmak üzere 8 alt başlıkta sınıflandırılabilirliği anlaşılmaktadır. Bağlamanın tezenesiz icrası ve öğretiminde alt başlıkların sayısı tabii olarak 5'e inmektedir.

Bağlama metodolojisi oldukça yeni bir süreci yaşamakta ve gelişimini sürdürmektedir (Özdek, 2014; Gerekten, 2020). Bağlama yapımından öğretimine ilişkin geniş bir yelpazede birçok metodolojik hususta bazı genel kabuller oluşmaya başlamıştır (Koç, 2000). Elde edilen veriler doğrultusunda, 'oturuş, bağlamanın vücuttaki konumu, tezene tutan elin konumu, tezemenin tutuluşu ve parmakların tuşede konumlanması şeklindeki öğretim sırasının frekansının diğer sıralamalara göre fazla olmasına karşın, örnekleme oluşturan materyallerin neredeyse her birinde, yukarıda belirtilen bedensel kurulumla ilişkin alt başlıkların bir kısmının kullanıldığı bir kısma ise yer verilmediği görülmüştür. Materyallerde yer verilen bedensel kurulumla ilişkin alt başlıkların sayısı her bir materyalde farklılık göstermektedir. Bu durumdan, bağlama öğretimine dönük materyal üreticilerinin bedensel kurulumun alt başlıklarının öğretiminde sıklıkla benimsediği ve materyaller nezdinde ortak bir kabule dönüşmüş bir taksonominin henüz olgunlaşmadığı anlaşılmaktadır.

Öğretim içeriğinin aktarımında görsel ve işitsel araçların kullanımı sürecin niteliğini önemli ölçüde arttırmaktadır (İmik ve Haşhaş, 2015). Bedensel kurulum gibi vücudun genelinin ve performansa ilişkin herhangi bir uzvunun postürünün öğrenci tarafından doğru bir şekilde sergilenmesinde 'ayna kullanımı'nu teşvik etme (Alkoç ve Erten, 2022) ve 'öğretici dönütü' (İnanıcı, 2023) verme gibi stratejilerden faydalanılır. Materyallerde ise daha çok çeşitli fotoğraf, şekil, çizim ve görsellerden istifade edildiği anlaşılmaktadır. Örneklemedeki bazı materyallerde kullanılan fotoğraf, şekil ve çizim gibi yardımcı araçların, çok aşamalı bir yapı gösteren bedensel kurulumun aktarımında sayıca yetersiz kaldığı söylenebilir. Günümüzde piyanodan, bateriye birçok yeni çalgı metodunda (Erdem, 2021; Saatlioğlu, 2021) bu araçlara, işitsel ve görsel kayıtlara erişim imkânı sunan çeşitli linklerin gömülü olduğu barkod ve karekod gibi araçların eklenildiği görülmektedir. Örneklemede yer alan materyallerin üretildikleri yılların teknolojik düzeylerine bağlı olarak benzer türden bir desteğe yer veremedikleri anlaşılmaktadır. Fakat, bu yeniliğin, bağlama metodolojisinde sonraki materyal üreticileri için yeni materyallerde işitsel ve görsel araç desteğinin artırılması hususunda giderilmesi gereken bir eksiklik olabileceği düşünülmektedir.

İncelenen örneklemede yer alan bazı materyallerde bedensel kurulumla yer verilmemiş olması önemli bir eksikliktir. Daha güncel materyallerde ise bedensel kurulumla ilişkin bilgilerin daha detaylıca aktarılması bağlama çalgısının metodolojik gelişimi anlamında önemli bir ilerlemeye işaret etmektedir. Materyal üreticilerinin eserlerindeki kendi öğretme ve öğrenme tecrübeleri aracılığıyla tasarladıkları anlaşılan bedensel kurulumla dönük içeriklerin her biri bütüncül bir yaklaşımla incelendiğinde, örneklemin, bağlama öğretiminde bedensel kurulumla ilişkin farklı ve çoğu zaman birbirinden kopuk bir öğretim ağı görünümünü sergilediği anlaşılmaktadır. Bu durum, bedensel kurulumun öğretimi konusunda yapılabilecek bilimsel araştırmalara önemli bir hareket noktası oluşturabileceği gibi bilimsel araştırmalardan elde edilecek verilerle de bağlama metodolojisi bedensel kurulumun öğretiminde ortak kabuller oluşturabilecek bilimsel dayanaklara kavuşabilir.

### Sınırlılıklar

Araştırmada örnekleme ekonomiklik ve ulaşılabilirlik gibi sınırlılıklarla erişilmiştir. Daha büyük örneklemlerle çalışılabilir. CD desteği sunan bazı materyallerin bu araçlarında bedensel kurulumla ne denli yer verildiği incelenememiştir. Bu çalışma, bağlama metodolojisinin geliştirilmesine dönük hazırlanan ve çeşitli yazılı öğretim materyallerini inceleyen doküman analizi çalışmalarından farklı olarak bağlama öğretiminin özellikle başlangıç seviyesi için başat konularından biri olan bedensel kurulumla odaklanmıştır. Araştırmanın önemli bulgularından birini, materyallerin genelinden elde edilen bedensel kurulum basamağının alt başlıkları oluşturmakta, farklı materyallerdeki farklı sıralamaların ideal taksonominin keşfinde yararlanılabilecek veri kaynakları olduğu

düşünülmektedir.

## Öneriler

Elde edilen veriler, bedensel kurulumla ilişkin öğretim tasarımlarının hazırlanmasında işe koşulabilir. Birçoğu uzun yıllar sonucunda oluşan tecrübelerle dayanan bilgilerden oluşan materyallerde benimsenen içerik aktarımına ilişkin stratejilerin ve öğretim yöntem-tekniklerinin bilimsel anlamda sınanmasıyla öğretim süreçlerinin niteliğini arttırabilecek yeni verilere erişilebilir. Araştırma bulguları, bedensel kurulumun hangi öğrenci grubunda hangi taksonomi ile öğretiminin ne tür sonuçlar verebileceği hususunda sonraki araştırmacılara önemli ipuçları sunmaktadır. Ayrıca, elde edilen veriler, sonraki materyal tasarımcıları için bedensel kurulumun öğretimi hususunda izlenebilecek ortak bir yolun bazı ipuçlarını sunmakta ve metotlarda bedensel kurulumla ait ayrı bir ünite açılmasının önemini vurgulamaktadır. Bedensel kurulum aşamalarının öğretiminde çeşitli görsel destek (fotoğraf, kroki, şekil vb.) araçlarının kullanımının ve karekod teknolojisiyle web ortamına gömülü video klipler oluşturularak öğrencilerin bu aşamaları çözümlemesini kolaylaştıracak çözümleri çalışmalarına eklemelerinin materyallerin niteliğinin arttırılmasında önemli katkıları olabilir.

**Etik Kurul Onayı:** Çalışmada veriler doküman analizi yöntemi ile toplandığından etik kurul onayı gerektirmemektedir.

**Araştırmacıların Katkı Oranı:** Yazarlar çalışmanın tüm aşamalarında eşit katkı sunmuşlardır.

**Çatışma Beyanı:** Yazarlar kendi aralarında herhangi bir çıkar çatışması durumu olmadığını beyan eder.

**Teşekkür:** Yazarlar, bu araştırmanın gerçekleştirilmesi için gerekli verilerin toplanmasında kişisel kütüphanesinden istifade ettikleri sn. Prof. Dr. Attila ÖZDEK'e teşekkürlerini sunar.

## References

- Akçalı, C. (2012). *Analysing bağlama methods in terms of various variables [Bağlama metotlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi]*. [Unpublished master's thesis]. Kırıkkale University.
- Akdağ, A. K. (2021). *Structuring bağlama education according to psychomotor behaviour steps [Bağlama eğitiminin psikomotor davranış basamaklarına göre yapılandırılması]*. [Unpublished doctoral dissertation]. İstanbul Technical University.
- Akmaz, H. (2001). *Modern bağlama method rhythm applied (metronome) bağlama -bona-solfej training method [Modern bağlama metodu ritim uygulamalı (metronom) bağlama-bona-solfej eğitim metodu]*. İnkans Ofset.
- Alkoç, A., & Erten, C. F. (2022). Auxiliary materials used in violin education [Keman eğitiminde kullanılan yardımcı materyaller]. *SED Journal of Art Education*, 10(1), 12-30.
- Altuğ, N. (1997). Method and method in music education [Müzik eğitiminde metot ve yöntem], 1. Türk Müziği Sempozyumu. Balıkesir: Taner Ofset.
- Arafat, Z. (2008). *Short handle bağlama layout method for beginners [Yeni başlayanlar için kısa sap bağlama düzeni metodu]*. Nota Music Publishing.
- Arafat, Z. (2008b). *A method book for the Turkish folk instrument the bağlama [Türk halk çalgısı bağlama için bir metot kitabı]*. Nota Music Publishing.



- Ary, D., Jacobs, L. C., Razavieh, A., & Sorensen, C. (2010). *Introduction to research in education Belmont. CA: Wadsworth.*
- Asiltürk, O. (2009). *Evaluation of the methods prepared for bağlama beginner training in Turkey in terms of content [Türkiye’de bağlama başlangıç eğitimi için hazırlanmış metotların içerik açısından değerlendirilmesi].* [Unpublished doctoral dissertation]. Gazi University.
- Atmaca, E. & Gerekten, S. E. (2023). Learning needs of amateur bağlama students: A netnographic analysis on the basis of Youtube experiences [Özengen bağlama öğrencilerinin öğrenme ihtiyaçları: YouTube deneyimlerizeminde netnografik bir çözümleme]. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 12(3), 760-776. <https://doi.org/10.30703/cije.1282927>
- Bailey, K. D. (1982). *Methods of social research.* Free Press.
- Başbuğ, Ç. (2020). *The use of different terms and symbols seen in bağlama methods/books in bağlama education [Bağlama metotlarında/kitaplarında görülen farklı terim ve simgelerin bağlama eğitiminde kullanılma durumları].* [Unpublished doctoral dissertation]. Necmettin Erbakan University.
- Beşiroğlu, Ş. (1998). Meşk in terms of style and manner in Turkish Music. In the book of *4th Istanbul Turkish Music Days, Symposium on Education in Turkish Music [Türk Musikisi’nde üslup ve tavır açısından meşk. 4. İstanbul Türk Müziği Günleri, Türk Müziği’nde Eğitim Sempozyumu kitabı içinde].* Ministry of Culture Publications.
- Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27-40. <https://doi.org/10.3316/qj0902027>
- Corbetta, P. (2003). *Social research: Theory, methods and techniques.* Thousand Oaks: Sage.
- Çepni, S. (2007). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş (3. baskı) [Introduction to research and project studies (3th edition)].* Celepler Yayıncılık.
- Değirmencioğlu, L. (2011). *A systematic approach to makamsal violoncello teaching method [Makamsal viyolonsel öğretim yöntemine sistematik bir yaklaşım].* [Unpublished doctoral dissertation]. İnönü University.
- Durbilmez, B. (2010). Âşıklık geleneklerinde saz [Saz in the tradition of Ashıq]. *Millî Folklor*, 22(85), 148-158.
- Durul, K. M. (2018). *Bozuk order in bağlama [Bağlamada bozuk düzeni].* İTÜ Publisher.
- Ekici, S. (2006). *Bağlama education methods and techniques [Bağlama eğitimi yöntem ve teknikleri].* Denizyıldızı Printing.
- Ekici, S. (2012). *Bağlama education methods and techniques [Bağlama eğitimi yöntem ve teknikleri].* Yurtrenkleri Publisher.
- Ekim, G. (2002). *Bağlamanın tarihsel gelişimi [The historic development of bağlama].* [Unpublished master dissertation]. Ege University.
- Elmalı, D. (2017). *Karadüzen bağlama method basic level bağlama training [Karadüzen bağlama metodu temel düzeyde bağlama eğitimi].* Beste Publisher.
- Erdem, I. S. (2021). *Piyano için 19 parça [19 pieces for piano].* Music Education Publications.
- Ersoy, İ. (2009). 'Bağlama' as a symbol in the process of nation-building in Turkey [Türkiye’de uluslaşma sürecinde bir simge olarak 'bağlama']. [Oral presentation] Motif Halk Oyunları Eğitim ve Öğretim Vakfı, *Proceedings of International Symposium on Instruments in Folk Music*, 268-278.
- Erzincan, E. (2021). *Çocuklar için temel bağlama eğitimi [Basic bağlama training for children].* Temkeş Music Publishing House.
- Fenmen, M. (1991). *A handbook of musician [Müzikçinin el kitabı].* Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Gerekten, S. E. (2020a). *Teaching model suggestions based on exercises and etudes for the misket tune system on bağlama and its’ effect on students’ success [Bağlamada/sazda misket düzeni için egzersiz ve etütlere*

- dayalı öğretim modeli önerisi ve öğrenci başarısına etkisi*. [Unpublished doctoral dissertation]. Necmettin Erbakan University.
- Gereken, S. E. (2020b). A bibliography on the studies on Bağlama/Saz instrument [Bağlama/Saz çalgısı ile ilgili yapılan çalışmalar üzerine bir bibliyografya denemesi]. *Eurasian Journal of Music and Dance*, 17, 391-411.
- Harrow, A. J. (1972). *A taxonomy of the psychomotor domain: A guide for developing behavioral objectives*. Longman Publishing Group.
- Haşhaş, S. (2013). *A study on the place and importance of the directions of holding-strumming plectrum in bağlama training* [Bağlama eğitiminde bağlama tutuş, mızrap (tezene) tutuş- vuruş yönlerinin yeri ve önemi üzerine bir inceleme]. [Unpublished master's thesis]. Atatürk University.
- Haşhaş, S. (2016). Master-apprentice relationship from past to present in bağlama teaching/learning [Bağlama öğretimi/öğreniminde geçmişten günümüze usta-çırak ilişkisi]. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, 2(2), 35-41.
- İmik, Ü., & Haşhaş, S. (2015). The use of visual and audio media tools in the learning of bağlama [Görsel ve işitsel medya araçlarının bağlama sazının öğreniminde kullanımı]. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, 1(1), 31-40. <https://doi.org/10.22252/ijca.105020>
- İnanıcı, M. K. (2023). Investigation of body posture problems experienced in bağlama teaching process. *Journal for the Education of Gifted Young Scientists*, 11(1), 91-105. Doi: 10.17478/jegys.1246237
- Kahyaoğlu, Y. (2017). The need for method in kanun instrument education and a review on kanun methods in Türkiye [Kanun sazı eğitiminde metod ihtiyacı ve Türkiye'deki kanun metodları üzerine bir inceleme]. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, 3(1), 97-107. <https://doi.org/10.22252/ijca.321575>
- Karahan, C. (2010). *A new method in bağlama teaching* [Bağlama öğretiminde yeni bir yöntem]. Ankara: Okutman Pub.
- Kaya, G. E. (1993). *A comparative study of bağlama methods* [Bağlama metotlarının karşılaştırmalı yöntemle incelenmesi]. [Unpublished master's thesis]. Ege University.
- Koç, A. (2000). *Bağlama eğitiminde görülen problemler ve bunların çözüm yolları* [Problems seen in bağlama education and their solution ways]. [Unpublished doctoral dissertation]. İstanbul Technical University.
- Koç, A. (2005, May). Inaccuracies in published bağlama education methods [Oral presentation] [Yayınlanmış bağlama eğitimi metotlarındaki yanlışlıklar [Sözlü bildiri]]. 9. *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu*, Van.
- Kınık, M. (2010). *Fine arts faculties music departments, bağlama lesson beginner level-oriented curriculum proposal* [Güzel sanatlar fakülteleri müzik bölümlerinde bağlama dersi başlangıç düzeyine yönelik öğretim programı önerisi]. [Unpublished doctoral dissertation]. Selçuk University.
- Merriam, S. B. (2009). *Qualitative research: A guide to design and implementation*. John Wiley & Sons.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. SAGE.
- Özdek, A. (2005). *A study on the use of bağlama in music education in primary school second level classes* [Bağlamanın ilköğretim ikinci kademe sınıflarındaki müzik eğitiminde kullanımına yönelik bir çalışma]. [Unpublished master's thesis]. Selçuk University.
- Özdek, A. (2014). *Etudes exercises and works for bağlama* [Bağlama için etüt egzersiz ve eserler]. Ankara: Plaka Publ.
- Özdek, A. (2015, Nisan). Information and warnings about relative notation in printed materials for bağlama teaching [Oral presentation] [Bağlama öğretimine dönük basılı materyallerde görece

notasyona ilişkin bilgi ve uyarılar [Sözlü bildiri]. *II. Uluslararası Güzel Sanatlar Bilimsel Araştırma Günleri (GUSBAG)*, Sivas.

Patton, M. Q. (2005). *Qualitative research*. John Wiley & Sons, Ltd.

Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (M. Bütün ve S. B. Demir, çev.). Ankara: Pegem Akademi.

Saatlioğlu, F. (2021). *Drumming method for children [Çocuklar için bateri metodu]*. Lycia Culture and Art Publications.

Sağ, A., & Erzincan, E. (2009). *Bağlama method [Bağlama metodu]*. Pan publishing.

Simpson, E. J. (1972). *The classification of educational objectives in the psychomotor domain (Vol. 3)*. Washington, DC: Gryphon House.

Sönmez, V. (1986). *Teacher's handbook in programme development [Program geliştirmede öğretmen el kitabı]*. Yargı Publications.

Sungur, İ. Ş. (2019). *A content analysis on the use of nuance and dynamic signs in educational materials written for bağlama/saz [Bağlama/saz için yazılmış eğitim-öğretim materyallerinde nüans ve dinamik işaretlerinin kullanımı üzerine bir içerik analizi]*. [Unpublished doctoral dissertation]. Necmettin Erbakan University

Tarhan, Ö. (2015). Prospective social studies teachers' views on political literacy [Sosyal bilgiler öğretmeni adaylarının politik okuryazarlığa ilişkin görüşleri]. *The Journal of Academic Social Sciences*, 9(9), 649-649. <https://doi.org/10.16992/asos.538>

Turhal E., & Barış, A. D. (2019). Perceptions of self-regulation of instrument students [Çalgı öğrencilerinin öz düzenleme algıları]. *Turkish Studies - Educational Sciences*, 14(4), 1775 - 1789. 10.29228/TurkishStudies.24797

Türer, C. (2013). Content analysis in education [Eğitimde içerik analizi]. *Marmara University Atatürk Faculty of Education Journal of Educational Sciences*, 3(3), 321-327.

Uslu, M. (2012). Approaches to qualified violin education [Nitelikli keman eğitimine yönelik yaklaşımlar]. *Journal of Education and Training Research*, 1(4), 1-11.

Ünver, M. G. (2013). *Examination of the effects of blended learning on bağlama instrument education [Harmanlanmış öğrenmenin bağlama enstrümanı eğitimindeki etkilerinin incelenmesi]*. [Unpublished master's thesis]. Gazi University.

Yinal, B. (2019). Technical use of viola bow [Viyola yayının teknik kullanımı]. *Afyon Kocatepe University Journal of Academic Music Research*, 5(10), 72-82.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Qualitative research methods in social sciences (9th edition)* [Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (9. baskı)]. Seçkin Publishing.

Zimmer, L. (2006). Qualitative meta-synthesis: A question of dialoguing with texts. *Journal of Advanced Nursing*, 53(3), 311-318. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2006.03721.x>

\* The bibliographies of the sources in the research sample can be accessed from the following link - Araştırma örnekleminde yer alan kaynakların künyelerine şu linkten erişilebilir:

[https://osf.io/tf6mc/?view\\_only=38fb3a3c69794733af124cfbe766832b](https://osf.io/tf6mc/?view_only=38fb3a3c69794733af124cfbe766832b)